CURIERUL UCRAINEAN

Serie nouă, nr. 517-518 / decembrie 2024

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

Luptați și veți învinge!

La mulți ani, 2025!

NICOLAE-MIROSLAV PETREȚCHI – UN NOU MANDAT PENTRU CAMERA DEPUTAȚILOR

Am marea bucurie de a anunța, cu imens respect pentru ucrainenii noştri, că Uniunea Ucrainenilor din România a obținut rezultate istorice la alegerile parlamentare din 1 decembrie 2024, reconfirmând încrederea puternică a comunităților noastre în misiunea și valorile pe care le reprezentăm!

Am obţinut rezultate record în aproape 90% dintre comunităţile ucrainene. Uniunea Ucrainenilor din România a devenit o forță de referință și s-a consolidat ca principală formațiune prin rezultate absolut remarcabile, pentru că în numeroase localități am reușit performanța de a ne clasa pe una dintre primele trei poziții.

Rezultatul de anul acesta este cu 62% mai bun decât cel din 2020, o creștere spectaculoasă care subliniază încrederea tot mai mare a ucrainenilor în UUR.

În unele localități cu populație ucraineană, UUR a realizat ceea ce puțini ar fi crezut că este posibil: un scor mai mare decât toți ceilalți competitori relevanți la un loc! Este o performanță care ne onorează și ne arată clar că suntem pe drumul corect.

Aceste rezultate demonstrează trei realități:

1. Încrederea și susținerea puternică a oamenilor;

2. Aprecierea lor pentru munca depusă până acum, pe care le-am prezentat-o cu onestitate;

3. Mobilizarea exemplară a organizațiilor noastre.

Cheia victoriei noastre a stat în faptul că am dus o campanie bazată pe rezultatele deja obținute. Am avut cu ce! Am vorbit despre ceea ce am făcut pentru oameni, nu despre promisiuni goale de conținut, pe care deja populația nu le mai tolerează. Această abordare, pe care v-am promis-o de la început, ne-a diferențiat și ne-a adus aproape de comunități, oferindu-le motive clare să ne susțină.

Campania noastră a fost curată, fără atacuri. Ne-am concentrat pe ceea ce contează cu adevărat: proiecte, realizări, oameni. Nu am coborât în mocirla înfruntărilor sterile, iar acest lucru a fost apreciat de alegătorii noștri, care au înțeles diferența de atitudine.

Ieșim din aceste alegeri cu cel mai bun rezultat pentru UUR din 2008 până în prezent, o adevărată victorie care ne spune clar că avem de muncit și mai mult. Am reușit să redresăm și să corectăm rezultatele mai puțin bune obținute la alegerile locale și să depășim așteptările în județe și localități cheie, consolidându-ne poziția chiar și în diaspora.

Le mulțumesc din suflet tuturor celor care ne-au fost alături: echipelor Uniunii, membrilor devotați ai comunităților noastre și fiecărei persoane care a crezut în noi și a susținut reprezentanții UUR. Împreună, am arătat ce înseamnă puterea unității și a familiei noastre mari.

Vom continua împreună să construim, să ascultăm și să răspundem nevoilor tuturor membrilor comunității ucrainene, pentru că numai om lângă om putem să ne ducem mai departe cultura, valorile și credința strămoşească.

Acest nou mandat, pe care îl preiau cu toată responsabilitatea și cu tot angajamentul pe care vi l-am promis, nu este al meu! Este al nostru, al tuturor!

Vă mulțumesc pentru onoarea cu care m-ați însărcinat să reprezint comunitatea ucrainenilor din România, și nu numai, în Parlament!

Continuăm împreună!

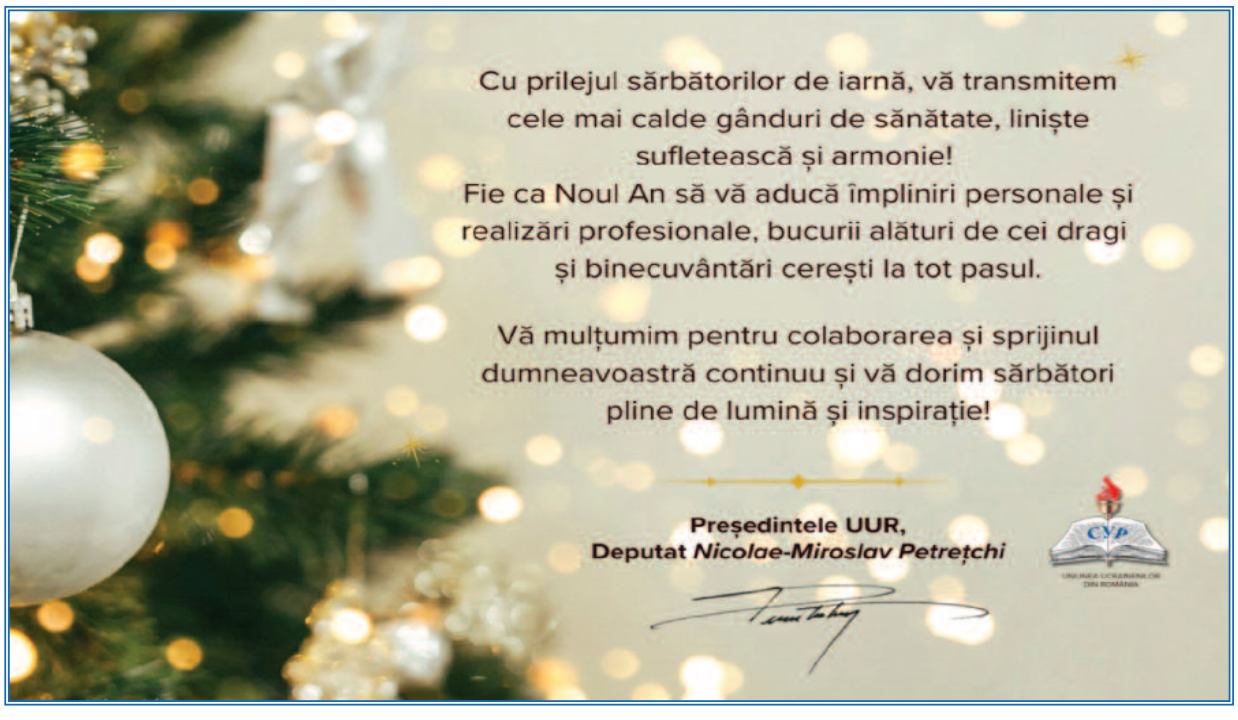

HOLODOMOR – MAREA FOAMETE DIN UCRAINA (1932-1933)

Holodomorul – Marea Foamete din Ucraina (1932–1933) – a fost un genocid care a provocat moartea a milioane de oameni prin înfometare forțată, declanșată de regimul stalinist din Uniunea Sovietică.

În perioada 26-29 noiembrie a.c., s-au desfășurat activitățile cuprinse în Acordul de parteneriat încheiat între Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Suceava, reprezentat de director, prof. dr. Silvia-Corina Nuțu, Școala Gimnazială „Bogdan Vodă” din Rădăuți, reprezentată de director, prof. Radu Munteanu, și Filiala Suceava a Uniunii Ucrainenilor din România, reprezentată de președintele acesteia, Ilie Sauciuc, cu scopul de a crește nivelului de informare a participanților privind tragedia națiunii ucrainene și pentru accentuarea sentimentului de condamnare a Holodomorului – o filă neagră din istoria poporului ucrainean.

Părintele Mihai Cobziuc, consilier eparhial la Biroul pentru Relații cu Minoritățile din cadrul Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, a oficiat o slujbă de pomenire pentru victimele Holodomorului. Acest moment solemn a subliniat dimensiunea spirituală a suferinței îndurate de poporul ucrainean și a arătat respect față de cei care și-au pierdut viața în urma politicilor represive ale regimului sovietic totalitar.

Elevii și profesorii au participat la discuții și dezbateri privind cauzele și efectele Holodomorului: politicile de colectivizare forțată, rechizițiile excesive de grâne și represiunile împotriva populației rurale. Consecințele umane și culturale sunt de neimaginat: milioane de morți, distrugerea satelor, pierderea tradițiilor și traumele rămase peste generații. În prezent, Holodomorul este considerat un act de genocid, recunoscut de 16 state, fiind un simbol al luptei pentru adevăr istoric și dreptate.

Această inițiativă a avut ca obiective principale: conștientizarea elevilor despre una dintre cele mai tragice pagini ale istoriei ucrainene, care a marcat profund destinul unui întreg popor; promovarea adevărului istoric, prin

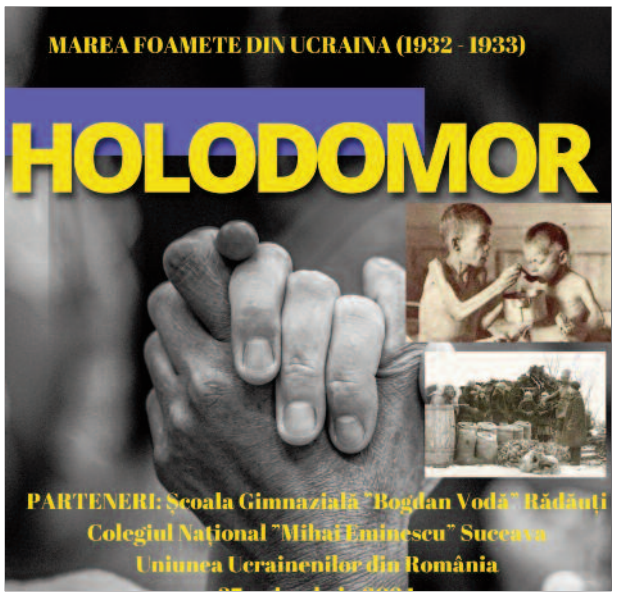

prezentări, discuții și mărturii despre impactul Holodomorului asupra identității ucrainene; cultivarea empatiei și solidarității față de suferințele umane, evidențiind importanța respectării drepturilor fundamentale ale omului.

Astfel de activități educaționale joacă un rol esențial în păstrarea memoriei colective și în promovarea valorilor umane universale, contribuind totodată la consolidarea legăturilor culturale și istorice între comunități.

Delia MARTINEAC

Mesajul președintelui UUR, cu prilejul Zilei Naționale a României

Ziua Națională a României are o însemnătate deosebită pentru întreaga societate românească, pentru că marchează unul dintre cele mai importante și strălucitoare momente din istoria țării, încununarea eforturilor de făurire a statului unitar modern. Gânduri de profundă recunoștință se îndreaptă spre cei care s-au luptat pentru întregirea națională.

Ca urmare a Marii Uniri din 1918, România a devenit nu doar un stat unitar, ci și multietnic, în care aproape 30% din populație era reprezentată de cele aproximativ 20 de minorități naționale. Ucrainenii aveau o pondere de aproximativ 3,5%, fiind a patra minoritate importantă, după maghiari, germani și evrei. Rezoluția Adunării Naționale de la Alba Iulia a proclamat „deplină libertate națională pentru toate popoarele conlocuitoare”, dreptul de a se „instrui, administra și judeca în limba sa proprie” și „dreptul de reprezentare în corpurile legiuitoare și la guvernarea țării”, drepturi și libertăți pe care le regăsim și în legislația românească postcomunistă.

Modelul de toleranță și de conviețuire interetnică promovat de România răspunde pe deplin atât imperativului conservării și afirmării identității culturale românești, cât și celui de a garanta persoanelor aparținând minorităților naționale dreptul la păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității lor etnice, în spiritul cunoașterii, respectului reciproc și al dialogului intercultural.

Anul acesta, 1 decembrie este o zi cu dublă semnificație. Pe de o parte, sărbătorim marele eveniment istoric, în urma căruia România a devenit un stat național, unitar și liber, iar, pe de alta, în această zi se desfășoară alegerile parlamentare, poate cele mai importante de după decembrie ’89. Ne aflăm într-un moment crucial pentru viitorul nostru, în care cu toții trebuie să demonstrăm că suntem uniți și determinați să ne consolidăm libertatea și vocația europeană și euroatlantică, profilul de stat responsabil, coerent și predictibil.

Parlamentul, ca organ reprezentativ suprem al poporului român şi unică autoritate legiuitoare a țării, are un rol esențial într-o democrație autentică, inclusiv de a bloca eventuale tendințe spre autoritarism. Nicio democrație, niciun stat de drept nu poate funcționa fără un parlament puternic și responsabil. Astăzi, mai mult ca oricând, de fiecare dintre noi depinde soarta României europene și euroatlantice, viitorul nostru și al copiilor noștri.

1 Decembrie este, cu adevărat, ziua libertății, solidarității și unității noastre, a tuturor celor care locuiesc în România, indiferent de vârstă, etnie, credință și cultură. În această zi specială, să ne reamintim marile reușite și lecții ale trecutului, să fim uniți și solidari, pentru a privi cu optimism spre viitor!

Preşedintele Uniunii Ucrainenilor
din România,
Deputat Nicolae-Miroslav PETREŢCHI

COMUNICAT

Uniunea Ucrainenilor din România a luat act de Hotărârea Curții Constituționale a României nr. 32 din 6 decembrie 2024 privind anularea procesului electoral cu privire la alegerea Președintelui României din anul 2024, în special de concluziile acesteia privind vicierea procesului electoral („procesul electoral privind alegerea Președintelui României a fost viciat pe toată durata desfășurării lui"; în cadrul procesului electoral au avut loc „manipularea votului alegătorilor și distorsionarea egalității de șanse a competitorilor electorali", „a fost afectat caracterul liber exprimat al votului cetățenilor", s-a realizat o „influență nejustificată, prin acte/ fapte nelegale și disproporționate, asupra comportamentului de vot" etc.) și salută evaluarea Curții potrivit căreia „trebuie exclusă ingerința unor entități statale sau nonstatale în realizarea unor campanii de propagandă sau dezinformare electorală".

Din decizia Curții și din documentele, recent desecretizate, ale instituțiilor statului abilitate în asigurarea securității României („Notele de informare" ale Ministerului Afacerilor Interne – Direcția Generală de Protecție Internă, ale Serviciului de Informații Externe, ale Serviciului Român de Informații și ale Serviciului de Telecomunicații Speciale, care au fost înregistrate la Administrația prezidențială sub nr. DSN1/1741/4.12.2024, nr.DSN1-/1740/4.12.2024, nr.DSN1/1742/4.12.2024 și nr.DSN1/1743/4.12.2024, respectiv nr.DSN1/1701/2.12.2024) rezultă fără echivoc că un actor statal a efectuat, folosindu-se de derularea procesului de alegere a președintelui României, ingerințe multiple și inacceptabile asupra acestui proces și asupra securității și intereselor României.

Aceste ingerințe sunt de netolerat și au fost condamnate de întreaga societate românească, inclusiv de Uniunea Ucrainenilor din România.

A existat un risc real semnificativ ca aceste ingerinţe să ducă la contestarea şi diminuarea profilului european şi euroatlantic al României, risc pe care l-a semnalat în dese rânduri şi Uniunea Ucrainenilor din România în spaţiul public.

Prin Hotărârea Curții Constituționale a României nr. 32 din 6 decembrie 2024 privind anularea procesului electoral cu privire la alegerea Președintelui României din anul 2024, acest risc a fost evitat.

Uniunea Ucrainenilor din România crede într-o Românie europeană și euroatlantică și salută efectul pozitiv direct al Hotărârii menționate, de a elimina orice risc privind contestarea și sabotarea apartenenței României la spațiul civilizațional european și euroatlantic.

Hotărârea Curții oferă instituțiilor statului posibilitatea de a pregăti mai bine condițiile de desfășurare a alegerilor prezidențiale, având în vedere importanța deosebită a acestora pentru destinul României, în particular de a lua toate măsurile legale necesare pentru prevenirea riscului unor ingerințe similare externe în procesul electoral.

Hotărârea Curții oferă totodată și societății românești oportunitatea de a analiza în detaliu aspectele negative care au condus la vicierea rezultatelor procesului electoral menționat și de a-și asuma propriile „lecții învățate", în particular prin adoptarea de măsuri menite a crea cu adevărat un cadru de informare liberă și egală a tuturor cetățenilor României, care să securizeze mult mai riguros cetățenii României împotriva unor tentative de manipulare, de distorsionare a egalității de șanse, de încălcare a principiilor constituționale și a valorilor românești și europene consfințite inclusiv în Constituția României.

Hotărârea Curții oferă societății românești, în ansamblul său, oportunitatea de a discuta mai mult și mai cinstit, în spațiul public, despre responsabilitățile noastre individuale și colective de a menține România în spațiul valorilor europene și euroatlantice, de a menține în țara noastră respectul pentru principiile și valorile care fac din țara noastră una democratică și europeană.

Totodată, prin Hotărârea Curții, se elimină riscul major al „deraierii" României de la integrarea sa plenară în spațiul valorilor europene și euroatlantice.

Având în vedere aceste efecte pozitive, Uniunea Ucrainenilor din România respectă Hotărârea Curții, salută efectele pozitive ale acesteia și îndeamnă cetățenii României, în particular comunitatea ucraineană din România, la calm și reținere, la moderație și echilibru, la utilizarea plenară a tuturor mijloacelor pe care le au la dispoziție în domeniul informării corecte privind candidații la cea mai înaltă funcție în stat.

UUR va participa, și în perioada următoare, la amplul efort public de a pregăti și susține un cadru democratic real, cu multiple mijloace de informare, astfel încât să se garanteze cu adevărat, în România, libertatea alegătorilor de a-și forma o opinie, libertate care include dreptul acestora de a fi corect informați.

UUR are încredere că această hotărâre ne va consolida încrederea noastră în instituțiile statului român, în capacitatea acestora de a preveni dezastre și de a manageria cu profesionalism situațiile multiple de criză care pot crea destabilizări majore ale mediului nostru public liber și democratic.

Consiliul Uniunii Ucrainenilor din România

COMUNICAT

DIN ACTIVITATEA CONDUCERII UNIUNII UCRAINENILOR DIN ROMÂNIA

Preşedintele Uniunii Ucrainenilor din România a convocat, pentru data de 4.12.2024, la sediul central al Uniunii Ucrainenilor din România, situat în municipiul București, str. Radu Popescu, nr. 15, sector 1, şedinţa ordinară a Consiliului (Radei) UUR.

Prima parte a lucrărilor a început cu analizarea rezultatelor de la Alegerile pentru Senat și Camera Deputaților din 1 decembrie 2024 și adoptarea măsurilor necesare.

A urmat pezentarea departamentului administrativ a informărilor realizate de către compartimentele resurse umane şi contabilitate cu privire la situaţia financiar-contabilă pentru luna octombrie 2024 şi rezultatele reieşite atât în urma analizei pe categorii a cheltuielilor efectuate la nivelul filialelor, al comisiilor de specialitate ale UUR, cât şi din verificarea deconturilor transmise de preşedinţii de filiale.

Şedinţa de lucru a continuat cu prezentarea şi aprobarea devizelor estimative pentru acţiunile planificate a se desfăşura în luna decembrie 2024, care, în principal, s-au referit la organizarea şi desfăşurarea unor acţiuni specifice, şi anume: „Concert de colinde ucrainene" – Filiala Arad; „Tradiții și obiceiuri de Crăciun" – Filiala Botoșani; „Festival de colinde și datini ucrainene" – Filiala Caraș-Severin; „190 de ani de la nașterea scriitorului și folcloristului Stepan Rudanskyi" – Filiala Cluj; „Sfântul Mykolai: tradiții, obiceiuri, superstiții" – Filiala Cluj; „Festivalul Internațional de colinde de iarnă la ucraineni" – Filiala Maramureș; „Colinda ucraineană – specificitatea acesteia în Bucovina" – Filiala Suceava; „Ziua Minorităților Naționale" – Filiala Suceava; „Festivalul Internațional de colinde ucrainene în Banat" – Filiala Timiș; „Sărbătorirea Pomului de Crăciun" – Filiala Tulcea; „Seară de colinde ucrainene" – Filiala Tulcea etc. Toate devizele prezentate de filiale şi de comisiile de specialitate au fost aprobate, iar, acolo unde sumele solicitate au fost mai mari decât cele prevăzute în planul anual de cheltuieli, acestea au fost suplimentate.

În continuarea lucrărilor, președintele UUR a prezentat referatele de necesitate pentru luna decembrie 2024. Prin acestea, filialele şi comisiile de specialitate ale Uniunii au solicitat alocarea de fonduri pentru: desfășurarea şedinţelor de Comitet şi participarea la şedinţele Consiliului UUR, plata cheltuielilor gospodăreşti, achiziţia obiectelor de uz casnic şi gospodăresc, de materiale consumabile, renovare sedii etc. În urma dezbaterilor, au fost aprobate toate referatele.

Au urmat, ca puncte distincte pe ordinea de zi, stadiul investițiilor pentru trimestrul al IV-lea al anului 2024 și analizarea propunerilor editoriale pentru trimestrul al IV-lea. Consiliul ia act de propunerea domnului Volodymyr Antofiychuk, privind includerea în planul de publicare a monografiei „Apostolul adevărului și științei, Taras Șevcenko și Bucovina" și aprobă tipărirea următoarelor lucrări: „Balamucul vesel", autor Corneliu Irod; „Istoria literaturii ucrainene. Prima jumătate a secolului al XIX-lea", autor Volodymyr Antofiychuk; „Orașele fac jurământ în ploaie", autor Mihai Traista.

La încheierea şedinţei, Consiliul Uniunii a adoptat hotărâri pentru fiecare dintre problemele şi măsurile analizate şi aprobate, acestea fiind semnate de toţi membrii Radei.

Următoarea şedinţă de lucru a Consiliului va avea loc la o dată şi într-o locaţie care vor fi comunicate în timp util filialelor.

Consiliul Uniunii Ucrainenilor din România

1000 DE ZILE DE RĂZBOI ÎN UCRAINA

Mesajul președintelui UUR, cu prilejul marcării a 1000 de zile de război în Ucraina

La 19 noiembrie, s-au împlinit 1.000 de zile de la declanșarea războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei: 1000 de zile de suferință, de distrugere, de sacrificii, de pierderi greu de imaginat pentru Europa secolului XXI. Este unul dintre cele mai lungi și sângeroase conflicte din istoria recentă a Europei, care a forțat aproximativ șapte milioane de persoane să părăsească Ucraina, în timp ce alte câteva milioane de ucraineni au fost strămutați în interiorul țării. Dacă înainte de începerea războiului, pe 24 februarie 2022, Ucraina avea peste 40 de milioane de locuitori, acum populația ucraineană a ajuns la aproximativ 30 de milioane.

Bilanțul uman al celor 1000 de zile de război în Ucraina, în mod evident unul aproximativ, depășește 12.000 de civili uciși, printre care aproximativ 600 de copii. Peste 14 milioane de persoane, aproape o treime din populația Ucrainei, au fost nevoite să-și părăsească locuințele, peste jumătate dintre aceștia și-au părăsit țara, inclusiv 2 milioane de copii, pentru a se refugia din fața ororilor războiului. Și... acest război nu dă semne că s-ar apropia de sfârșit, ci strânește noi și noi îngrijorări.

Salut sprijinul major şi multidimensional acordat de România Ucrainei şi determinarea liderilor politici români de a-l menține atât timp cât va fi nevoie. Statul român a oferit Ucrainei sprijin umanitar, militar, politic, financiar și material coordonat, care a contribuit la consolidarea rezilienței politice, economice și militare a statului vecin. România a fost alături de poporul și de autoritățile ucrainene încă din primele clipe ale războiului de agresiune declanșat de Federația Rusă, când peste 5,7 milioane de cetățeni ucraineni au tranzitat țara noastră, iar Parlamentul României, printre primele din lume, a condamnat cu fermitate agresiunea armată masivă a Federației Ruse asupra Ucrainei.

România a asigurat principala rută pentru exportul cerealelor ucrainene, a furnizat energie electrică de urgență, atunci când sistemul energetic ucrainean era avariat de rachetele rusești și, nu în ultimul rând, a donat Ucrainei un sistem Patriot, esențial pentru protejarea teritoriului ucrainean de atacuri aeriene. Sunt doar câteva exemple care arată că România a fost și rămâne pentru Ucraina nu doar un vecin, ci un partener de încredere, strategic chiar, un prieten, pe care te poți baza în orice situație.

Uniunea Ucrainenilor din România, cu sprijinul a numeroși parteneri și în strânsă colaborare cu autoritățile statului român, a jucat un rol major în procesul de ajutorare și integrare a refugiaților ucraineni. A reușit să trimită în Ucraina mii de tone de ajutor umanitar, inclusiv sute de generatoare electrice, pentru menținerea în funcțiune a instituțiilor vitale din această țară. Mii de refugiați au fost cazați la sediile UUR sau în casele membrilor săi, peste o mie de membri ai Uniunii au oferit servicii gratuite de traducere și interpretariat în/din limba ucraineană la toate punctele vamale, UUR a organizat cursuri de limba română pentru refugiații ucraineni, i-a implicat în activitățile și evenimentele desfășurate de filialele și organizațiile sale. UUR rămâne alături de Ucraina, continuă să construiască punți de legătură între popoarele român și ucrainean și, alături de autoritățile române și ucrainene, va pune umărul la reconstrucția post-război și la dezvoltarea Ucrainei în beneficiul popoarelor noastre.

Astăzi, când se împlinesc 1000 de zile de la declanșarea agresiunii militare rusești la scară largă asupra Ucrainei, este foarte important să conștientizăm consecințele pe care războiul le are în Ucraina, asupră vecinătății, asupra Europei și a întregii lumi, sprijinul pe care România l-a acordat și îl acordă în continuare Ucrainei și cetățenilor săi, provocările în procesul de reconstrucție și redresare a Ucrainei, după încheierea confruntărilor militare. Trebuie să reafirmăm solidaritatea cu poporul ucrainean și sprijinul neclintit pentru Ucraina, care este vital pentru a readuce pacea durabilă în Europa, în deplină conformitate cu dreptul internațional.

Președintele Uniunii Ucrainenilor din România,
Deputat Nicolae-Miroslav PETREȚCHI

Suceava

Ziua de 19 noiembrie a marcat 1000 de zile de război în Ucraina. Cu acest prilej, elevii de la grupele care studiază limba ucraineană din cadrul Colegiului Naţional „Mihai Eminescu” din Suceava, îndrumaţi de prof. Delia Martineac, cu sprijinul insp. Ilie Sauciuc, au desfăşurat o activitate la sediul Filialei Suceava a Uniunii Ucrainenilor din România. Acestei iniţiative i s-au alăturat studente şi masterande de la Facultatea de Litere şi Ştiinţe ale Comunicării din cadrul Universităţii „Ştefan cel Mare” din Suceava.

În introducere, elevilor li s-a prezentat cronologia evenimentelor cheie, începând cu anul 2014 (anexarea Crimeei) şi culminând cu invazia militară masivă din 24 februarie 2022. A fost folosită o hartă interactivă pentru a arăta poziţiile geografice strategice şi regiunile afectate. A avut loc o discuţie despre principalele cauze care au generat acest conflict: tensiunile geopolitice, istoria relaţiilor dintre Ucraina și Rusia, interesele economice şi energetice.

Elevii au punctat consecinţele umanitare ale războiului – refugiaţi, pierderi de vieţi omeneşti, traume psihologice, impactul economic (distrugerea infrastructurii, criza energetică, efectele asupra economiei globale), efectele asupra culturii şi identităţii (rezistenţa culturală a Ucrainei, pierderi de obiective ale patrimoniului cultural ucrainean) şi impactul global (relaţii internaţionale nou create, sancţiuni economice, solidaritatea internaţională).

La final, a avut loc o discuţie interactivă cu întrebări deschise, de tipul: Cum ne putem implica pentru a ajuta? De ce este importantă solidaritatea internaţională? Prin desfăşurarea acestei activităţi, ne dorim ca elevii să înţeleagă mai bine cauzele şi consecinţele războiului din Ucraina, să conştientizeze importanţa păstrării integrităţii teritoriale, a păcii şi a dialogului internaţional şi să dobândească empatie şi spirit civic, implicându-se în iniţiative de sprijin pentru Ucraina (strângere de fonduri, donaţii, scrisori de solidaritate).

Acţiunea a avut ca scop dezvoltarea gândirii critice, a empatiei şi înţelegerii globale a evenimentelor contemporane, având o contribuţie semnificativă în conştientizarea complexităţii acestui conflict, a cauzelor sale şi a consecinţelor asupra Ucrainei şi a întregii lumi.

Delia MARTINEAC

Simpozionul „Relații româno – ucrainene. Istorie și contemporaneitate” – un eveniment de înaltă ținută științifică și culturală

Ajuns la cea de a XII-a ediție, Simpozionul Internațional „Relații româno – ucrainene. Istorie și contemporaneitate”, desfășurat la Satu Mare, în perioada 30 – 31 octombrie 2024, se înscrie între manifestările importante organizate în acest colț de țară. Manifestarea s-a înscris în seria evenimentelor esențiale pentru afirmarea identității ucrainene în această parte a țării și a contribuit la o mai clară definire a relațiilor româno-ucrainene, locul și rolul acestei minorități în actualul context geopolitic

Fiecare ediție a reprezentat un moment de bilanț al activității cercetătorilor noștri, prin prisma științifică și culturală, iar lucrările prezentate pe secțiuni sunt rodul muncii unor oameni dedicați, care, cu instrumentele specifice cercetării științifice, au pus în discuție o serie de teme extrem de interesante ce au fost detaliate ulterior, în cadrul întâlnirilor care au avut loc pe secțiuni.

Organizatorul principal al acestui eveniment a fost, ca de fiecare dată, Uniunea Ucrainenilor din România și Filiala Satu Mare a acesteia. Instituțiile partenere ale simpozionului au fost: Instituția Prefectului Satu Mare, Consiliul Județean Satu Mare, Muzeul Județean Satu Mare, Facultatea de Litere, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca, Consiliul regiunii Transcarpatia, Universitatea Națională din Ujgorod, Ucraina, Universitatea Națională „Iurii Fedkovyci” din Cernăuți, Ucraina, Muzeul de Arhitectură și Viață Populară a Consiliului Regional Transcarpatia, Ujgorod, Ucraina, Fondul de Caritate „Resurse și Inițiative Publice”, Cernăuți, Ucraina, Filiala Satu Mare a Universităţii de Vest „Vasile Goldiș”, Arad, reprezentate de prefectul județului Satu Mare, Ioan Tibil, președintele Consiliului județean Satu Mare, Pataki Csaba, managerul Muzeului Județean Satu Mare, Liviu Marta, vicepreședintele Consiliului regiunii Transcapatia, Vasyl Demyanchuk, șeful managmentului administrativ al Consiliului Regiunii Transcarpatia, Myroslava Lyvch, Yevhen Tyschuk, directorul Departamentului de cultură al Administrației Regionale Militare de Stat și al Consiliului regiunii Transcarpatia, șeful adjunct al Departamentului de Cultură, Naționalități și Religii al Administrației Militare Regionale Ivano-Frankivsk, consilier în Consiliului Regional Ivano-Frankivsk din Ucraina, Myroslava Kornelyuk. Am remarcat de asemenea, prezența mai multor primari din județul Satu Mare și din regiunile ucrainene Transcarpatia și Ivano-Frankivsk.

Lucrările simpozionului au fost deschise de către deputatul Nicolae-Miroslav Petrețchi, președintele Uniunii Ucrainenilor din România, care a subliniat importanța relațiilor de bună vecinătate, mai ales în contextul actual. UUR a fost liantul acestor legături, iar eficiența activității acesteia a fost demonstrată în mod strălucit. Liderul ucrainenilor din România a vorbit, mai apoi, despre necesitatea unor astfel de întâlniri, care dinamizează potențialul științific din România, Ucraina, Polonia și Republica Moldova, în special cele care abordează problema relațiilor interetnice din această regiune. Salvgardarea culturii, limbii și identității nu ar fi posibilă fără astfel de evenimente de rezonanță, care aduc argumentele științei în susținerea unor idei esențiale privind poziționarea etniei ucrainene, locul și rolul ei în această parte a Europei.

Din partea UUR, au mai participat: Vasile Pasenciuc, prim-vicepreședinte, Ioan Herbil și Mihai Traista, vicepreședinți, Maria Szabo-Condrei, membru în Consiliul UUR, Vasile Buciuta, trezorier, și Alexandru Mocernac, președintele Uniunii Tineretului Ucrainean din România.

Un interes deosebit l-au suscitat cele două comunicări din sesiunea plenară a simpozionului: „Metodologia creării națiunii într-o eprubetă în contextul discursului slav din Europa Centrală și de Sud-Est”, prezentată de Oleh Beley din Polonia, și „Rutenismul politic – o amenințare la adresa securității naționale Ucrainei și României”, susținută de Pavlo Fedaka din Transcarpatia, Ucraina. Autorii au atras atenția asupra pericolului „rutenismului politic”, ca instrument de destabilizare folosit de ruși în cele două țări. Cei doi cercetători au adus în atenția participanților o serie de documente și imagini care ilustrează cât se poate de sugestiv implicarea directă a serviciilor secrete rusești în fantomatica teorie a statalității rutene, cu scopul de a destabiliza nu doar Ucraina, ci chiar și România. A urmat prezentarea lucrărilor pe secțiuni. Menționăm că au prezentat lucrări 65 de persoane prezente și încă 10 persoane în regim online din România, Ucraina, Polonia și Republica Moldova.

Simpozionul a fost structurat pe patru secțiuni: Arheologie, Istorie și relații internaționale, Etnografie, istorie locală și literatură, Lingvistică și educație. Temele abordate au fost extrem de interesante, acestea contribuind la clarificarea mai multor aspecte legate de respectivele domenii. Au fost dialoguri vii și inspirate. Totodată, au fost subliniate punctele comune ale cercetărilor, modalitățile de acțiune și cercetare, paginile de istorie comună ale popoarelor care viețuiesc în armonie, de secole, pe aceste meleaguri. Aria de cercetare și tematicile abordate sunt extrem de generoase, iar rezultatele multor cercetări sunt de-a dreptul spectaculoase.

Deosebit de sugestive au fost lucrările: „Relațiile ucraineano-române în Dieta Bucovinei la începutul

secolului XX” de Oleksandr Dobrzhanskyi, „Problema ucraineană: origini istorice, evoluție, perspective de rezolvare” de Cornel Grad, „Drumuri transcontinentale în partea de nord-est a bazinului carpatic” de Liviu Marta, „Evoluția relațiilor bilaterale dintre România și Ucraina în perioada 1991-2022: parteneriat și tensiuni într-o Europă în schimbare” de Alexandru Mocernac, „Intelectuali cu origini ucrainene din județul Suceava afirmați în a doua jumătate a secolului al XX-lea” de Alis Niculică, „Particularitățile luptei religioase din anii 1920 în nordul Maramureșului (în lumina noilor documente de arhivă)” de Yuriy Danilets, „Elemente comune din arhitectura tradițională a Țării Oașului și a Transcarpatiei” de Mihaela Grigorean, „Poetica titlurilor în proza scurtă a lui Ivan Covaci” de Evelina Balla, „Imagini populare și motive ale poveștilor lui Corneliu Irod” de Oksana Tykhovska, „Promovarea identității culturale prin educație” de Maria Szabo-Condrei, „Gama funcțională și stilistică a cărților pentru copii ale Irinei Moisei” de Alla Antofiychuk, „Elemente complementare ale costumelor populare ale ucrainenilor și românilor din Maramureșul Transcarpatic” de Vasyl Kotsan, „Probleme actuale ale cooperării transfrontaliere ucraineano-române privind implementarea conceptului de dezvoltare durabilă” de Ion Dubovici și Yulia Volkovska, la care se adaugă multe alte zeci de lucrări de mare valoare științifică și culturală.

Participanții au apreciat organizarea impecabilă a acestui eveniment, care devine, cu fiecare ediție, tot mai de impact științific și cultural.

Evenimentul a avut și rolul de a cataliza relațiile dintre oamenii de știință și de cultură din țările învecinate României, cu accent pe relațiile româno-ucrainene din cele mai vechi timpuri și până în ziua de astăzi. Concluzia unanimă a acestor studii este aceea că popoarele român și ucrainean au avut de multe ori o istorie comună, un traseu de afirmare națională similar.

În lucrările prezentate la acest simpozion, specialiștii au evidențiat, îndeosebi, similitudinile dintre istoria și tradițiile celor două popoare vecine, ca bază a armoniei interetnice care le caracterizează. Concluzia cea mai importantă rămâne aceea că țările noastre trebuie să facă front comun în fața agresorului hegemonic rus, să dea dovadă de vigilență, mai ales în ceea ce privește diversiunile destabilizatoare, puse la cale de serviciile secrete de tip sovietic din Rusia, și, prin întreaga lor activitate, oamenii de cultură și de știință să transmită un puternic semnal către întreaga societate că patrimoniul istoric și cultural, identitatea fiecărui popor trebuie apărate cu fermitate. De partea adevărului și a dreptății, stau argumentele raționale, bazate pe cercetări științifice exacte, menite să combată energic mașinăria diversionistă a imperialismului rusesc.

„Constat cu bucurie că, pe an ce trece, simpozionul nostru se bucură de o tot mai largă participare, iar subiectele aduse în dezbatere sunt extrem de valoroase. Trebuie să subliniez aici rolul de liant, de mediator și principal organizator al UUR, organizație care militează activ pentru promovarea relațiilor bilaterale româno-ucrainene pe toate planurile, în folosul celor două țări vecine și prietene. Acest lucru cred că a fost pregnant reliefat acum, în vremuri de restriște pentru frații noștri din Ucraina. Și acest simpozion cred că a reflectat interesul și grija oamenilor de știință pentru viitorul nostru identitar, al tuturora”, a subliniat, dr. Liuba Horvat, secretarul general al Uniunii și președintele Filialei Satu Mare a UUR.

În final, putem spune că am avut parte de o reuniune de înalt nivel academic, care, pe lângă interesul științific, a prilejuit întâlnirea a zeci de specialiști, care, în ciuda opreliștilor și greutăților, reușesc să-și aducă un aport substanțial la dezvoltarea relațiilor dintre țările noastre atât de importante, mai ales în această perioadă extrem de dificilă pentru greu încercatul popor ucrainean. Această colaborare devenită tradiţională are o importanţă deosebită, deoarece promovează valorile specifice fiecărei comunităţi şi demonstrează faptul că relaţiile transfrontaliere reprezintă un dialog multietnic, intercultural care se bazează pe cunoaşterea reciprocă a valorilor spirituale, materiale, istorico-culturale, pe baza unor documente şi studii ştiinţifice.

Felician POP

Schimb de experiență internațional la Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Suceava

În perioada 7-9 noiembrie a.c., o delegație formată din opt profesoare și opt elevi de la Cernăuți a poposit la Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Suceava într-un schimb de experiență.

Reamintim faptul că între colegiul sucevean susmenționat, Colegiul Pedagogic din cadrul Universității Naționale „Iurii Fedkovyci” din Cernăuți și Filiala Suceava a Uniunii Ucrainenilor din România (UUR) a fost semnat un acord de parteneriat în de-

cembrie 2022. În baza acestui acord, se desfășoară activitățile cuprinse în Proiectul Educațional Internațional „Elevi acum – profesori în devenire”, inițiat în anul 2015, reînnoit periodic. Acest proiect are ca scop colaborarea între parteneri și se adresează elevilor din clasele IX-XII cu profil învăţător-educator și educator-puericultor şi cuprinde două secțiuni: schimburi de experiență și cercetare psihopedagogică. De asemenea, proiectul implică şi dezvoltarea competenţelor de exprimare psihopedagogică şi a conduitelor didactice performante ale elevilor de liceu, în vederea creşterii eficienţei calităţii procesului instructiv-educativ.

Pe parcursul șederii sale, delegația din Ucraina a asistat la ateliere de lucru cu lecții demonstrative, în cadrul cărora elevii practicanți ai Colegiului Național „Mihai Eminescu” au arătat seriozitate, implicare, pricepere și vocație pentru profesia de dascăl, sub stricta supraveghere a profesorilor metodiști: Simona Mera, Ionuț Hîrceag, Maria Rotariu, Mariana Popescu, Anca Tronciu, Ștefănel Luminița și a îndrumătorului de practică pedagogică, prof. Gabriela Anuței. Educatoarele Veronica Grămadă, Alexandra Andronic, Luminița Rusu și Florina Ștefan au sprijinit activitățile desfășurate la grupele de grădiniță, demonstrând importanța jocului didactic în dezvoltarea copilului preșcolar.

Câţiva profesori ai colegiului au susținut lecții demonstrative la diverse discipline: limba spaniolă – prof. dr. Silvia-Corina Nuțu, limba engleza – prof. Ana-Maria Timoficiuc și prof. Loredana Oltean, limba franceză – prof. Mihaela Șerban, matematică – prof. Marcela Hopulele, geografie – prof. Florentina Năsulea, educație fizică – prof. Ionuț Moldovan, consiliere psihologică – prof. Alexandra Berinceanu.

În holul principal al școlii, a fost amenajată o expoziție cu desene realizate de elevii noștri, sub îndrumarea prof. Simona Mera, cu tema „Cer senin pentru copiii lumi”. Oaspeții au fost întâmpinați, așa cum spune tradiția bucovineană, cu pâine și sare, arătând ospitalitatea și bucuria de a-i avea alături. Corul colegiului, îndrumat de prof. Ionuț Hîrceag, a prezentat un program artistic de bun-venit.

La sediul Uniunii Ucrainenilor din România, Filiala Suceava, a avut loc Sesiunea de comunicări științifice „Practici educaționale aplicate cu succes”, desfășurată pe două secțiuni: „Factori importanți ce contribuie la obținerea excelenței în educație” și „Exemple de bune practici pedagogice”. Gazda evenimentului, insp. Ilie Sauciuc, președintele Filialei UUR Suceava, a menționat că organizația pe care o reprezintă va sprijini întotdeauna astfel de inițiative.

În a treia zi, a fost organizată, cu sprijinul UUR, o excursie cu tema „Comori de spiritualitate și istorie în zona Moldovei”, prilej cu care participanții, majoritatea fiind pentru prima data în capitala Moldovei, au putut să se bucure de o plimbare la pas prin Parcul Copou, cu o oprire contemplativă la Teiul lui Eminescu. Catedrala Mitropolitană „Sfânta

Cuvioasa Parascheva” din Iaşi i-a impresionat cu măreția sa, aducând momente de liniște și echilibru lăuntric. Palatul Culturii, edificiul emblemă pentru orașul celor șapte coline, reflexia frumoasă a istoriei ieșene, a oferit vizitatorilor prilejul de a face o călătorie în timp.

Schimbul de experiență a fost coordonat de prof. dr. Silvia-Corina Nuțu, directorul colegiului, prof. Mihaela-Delia Martineac și prof. Anamaria Popescu, consilier educativ.

Proiectele de parteneriat internațional dintre colegii pedagogice aduc multiple beneficii, mai ales atunci când sunt orientate spre dezvoltarea competențelor psihopedagogice și a abilităților didactice ale elevilor de liceu. Aceste parteneriate sunt esențiale pentru îmbunătățirea calității procesului educațional, iar beneficiile lor sunt pe termen lung.

Delia MARTINEAC

Școala mihăileană, inclusă în PNRR și PNRAS

Școala Gimnazială „Maria Enescu Cosmovici” din localitatea Mihăileni, județul Botoșani, școală unde învață majoritatea copiilor de etnie ucraineană din județul Botoșani, a intrat în reabilitare prin „Planul Național de Redresare și Reziliență” sub sigla ”#UrmătoareaGenerațieUE: Fonduri pentru România modernă și reformată!”.

Prin acest proiect, școala începe să aibă „o nouă față”, una modernă, în care tehnologia e ridicată la loc de cinste, iar elevii au posibilitatea să folosească la clase table interactive care oferă noi perspective în abordarea lecției. De exemplu, la orele de limba română și de limba ucraineană, studierea genului dramatic nu implică numai lectura în fața clasei, ci elevii pot vizualiza comedia, drama sau tragedia în timp real, punând accent pe didascalii, pe replicile semnificative și pe rolul moralizator care se poate desprinde din aceste creații. În același timp, studiul

pastelului este îmbogățit prin accesarea unor proiecte realizate de colegii noștri la nivel național și astfel înțelegerea speciilor dramatice, lirice sau epice este facilitată de noua tehnologie, care, folosită în mod corect de către cadrele didactice, poate reprezenta o importantă treaptă în alinierea la standardele moderne, o actualizare a mijloacelor de predare avansate. În același timp, banalul „șters al tablei” se poate realiza apăsând un simplu buton, iar scrierea cu diverse culori nu mai necesită cretă colorată, care, să recunoaștem, ne dădea de furcă în ceea ce privește ingerarea de praf specific, la care unii dintre elevi sunt alergici.

Din școala mihăileană, mulți copii, români și ucraineni, au plecat la alte școli în anii anteriori din cauza condițiilor bine știute ale învățământului din mediul rural, iar această investiție urmărește redresarea școlii rurale din punct de vedere tehnologic, și nu numai. Școala s-a reabilitat și din punct de vedere al dotărilor „practice”, astfel o clasă a primit: mobilier nou, practic modern, personalizat și realizat conform vârstei și nevoilor specifice, dulapuri pentru ca fiecare elev din clasă să-și depoziteze anumite rechizite ce nu necesită transportul la domiciliu: bloc de desen, dosare specifice, proiecte, auxiliare, penare, acuarele, plastilină etc. Fișele, foile albe sau colorate, dicționarele, proiectele pentru biologie, educație tehnologică, geografie, ucraineană, română, istorie sau materialele specifice altor activități au acum un spațiu personalizat, potrivit, adecvat dimensiunii și având condiții potrivite de depozitare. Fiecare profesor are la dispoziție, la fiecare clasă, câte un laptop prin care poate interacționa și coordona activitățile de pe tabla interactivă și câte un dulap în care își poate depozita materialele necesare pentru buna desfășurare a orei la clase: planșe, truse, fișe de lucru și altele.

Laboratorul de informatică a fost reabilitat, dotat cu noi calculatoare și scaune potrivite lucrului la calculator, iar noutatea proiectului constă în amenajarea unui spațiu pentru consiliere și orientare școlară, în care domnul psiholog poate discuta cu elevii într-un decor relaxant, plăcut, menit să faciliteze o bună colaborare și comunicare.

Sala de lectură, pentru care latura umanistă a corpului didactic al școlii s-a bucurat în mod special, va fi foarte bine compartimentată, dotată cu material nou, bine luminată, iar cărțile vor primi, în sfârșit, locul de cinste cuvenit.

În paralel cu P.N.R.R., Școala Gimnazială „Maria Enescu Cosmovici” este inclusă și în „Programul Național Reducerea Abandonului Școlar”, Runda a II-a.

Prin acest program, elevii beneficiază, în două zile pe săptămână, de o masă caldă, iar, mai apoi, fiecare elev de gimnaziu este susținut în demersul său spre progres prin învățare și educație comportamentală de câte un profesor, timp de trei ani de zile, câte o oră pe zi, în două zile din săptămână.

Cu speranța că aceste vești bune vor readuce școlii rezultatele și prestigiul de altă dată, transmit mulțumiri tuturor autorităților implicate în acest proiect și las imaginile să vorbească de la sine.

Claudia SEMCIUC

De la Maramureș la Știuca

În data de 29 septembrie a.c., Filiala Timiș a Uniunii Ucrainenilor din România a organizat cea de-a IX-a ediție a Festivalului „De la Maramureș la Știuca”. La acest eveniment, ucrainenii din vestul și nordul țării s-au reunit pe scena Căminului Cultural din localitatea Știuca, pentru un spectacol de zile mari, presărat cu muzică și dans. În preambulul manifestării cultural-artistice, la şcoala din Ştiuca a fost organizată masa rotundă cu tema „Cultura și sportul în comunitatea ucraineană din Știuca”. Invitații celor două evenimente au fost președintele UUR, deputatul Nicolae-Miroslav Petrețchi, secretarul general al UUR, Irina Liuba Horvat, trezorierul UUR, Vasile Buciuta, edilul comunei, Vasile Bejerea, și președintele Filialei UUR Timiș, Maria Szabo-Condrei, inspector de limba ucraineană la ISJ Timiș, care a susținut faptul că: „Nu am putea vorbi azi de comunitatea ucraineană la nivelul la care este dacă n-ar exista și sprijinul conducerii Uniunii Ucrainenilor din România. Indiferent că vorbim despre rezultatele obținute la fotbal sau alt sport, de rezultatele școlare sau ale formațiilor artistice, nu am putea discuta despre toate acestea dacă nu ar exista și resursele financiare. Știuca este localitatea cu cea mai mare comunitate de ucraineni din Timiș, cu o unitate de învățământ preuniversitar, cu cei mai mulți elevi care studiază limba maternă, astfel și investiția UUR este mult mai mare. Pe această cale, mulțumim directorilor de școli și profesorilor care se ocupă de tânăra generație și se implică în activitățile comunității noastre”.

De la masa rotundă nu au lipsit membrii Comitetului, președinții organizațiilor locale din Timiș, iar, din partea directorilor școlari, în ale căror unități de învățământ se predă limba ucraineană, au participat: de la Liceul Teoretic ,,Iulia Hasdeu” din Lugoj – dir. prof. Anda Lungu Ursulescu, de la Școala Gimnazială Bârna – dir. prof. Ionel Petrea, din partea Liceul Teoretic ,,Traian Vuia” din Făget – dir. prof. Ionel-Nicușor Antoni, din cadrul Școlii Gimnaziale Balinț dir. prof. Gabriela Sârbu, iar, de la Școala Gimnazială Pietroasa – dir. prof. Emilia Obeadă. Masa rotundă a fost moderată de directorul unității gazdă, prof. Nicolae Benzar, și de prof. Valentina Benzar, prilej cu care a fost prezentată broșura localității Știuca, în care sunt prezentate primele documentări istorice ale satului, cum s-au înrădăcinat ucrainenii pe aceste meleaguri, activitățile educaționale, culturale, religioase și sportive. Menționăm faptul că, după Revoluția din anul 1989, plecarea etnicilor germani a oferit posibilitatea cumpărării de locuințe și întemeierea unei comunități ucrainene puternice, însă, o bună perioadă de timp, cele două comunități, șvăbească și ucraineană, au trăit fiecare cu tradițiile și obiceiurile sale, fără a se influența reciproc. Totuși, au existat anumite legături și schimburi interculturale în rândul tinerilor ucraineni care au preluat unele obiceiuri de la germani.

Manifestarea cultural-artistică ,,De la Maramureș la Știuca” a continuat cu un spectacol deosebit de frumos, susținut de ansamblurile artistice autohtone și de cele invitate din alte județe. Oficialitățile prezente și la cea de-a doua parte a evenimentului au adresat felicitări organizatorilor, iar, cu acest prilej, președintele UUR, deputatul Nicolae-Miroslav Petrețchi a subliniat faptul că localitatea Știuca este un exemplu de bune practici în conservarea tradițiilor, a culturii și a limbii materne. Totodată, acesta a mai adresat felicitări reprezentanților Filialei UUR Timiș care împreună cu președinta acesteia, prof. Maria Szabo-Condrei, reușesc să organizeze evenimentele la un nivel ridicat, astfel, contribuind la dezvoltarea comunității ucrainene în această parte a țării. În semn de prețuire și recunoștință, liderii comunității au dăruit membrilor Consiliului (Radei) UUR prezenți la eveniment și, implicit, președintelui UUR, diplome de onoare pentru contribuția adusă la dezvoltarea învățământului în limba maternă, a culturii și a sportului în comunitatea ucraineană din comuna Știuca. Diplome similare au mai fost acordate președintelui UUR Timiș, prof. Maria Szabo-Condrei, primarului localității, Vasile Bejera, și echipei de fotbal, câștigătoarea Campionatului Național de Fotbal al Ucrainenilor din România – 2024. Programul artistic a fost susținut de: ansamblul ,,Moloda Nadiia” din Lugoj, coordonat de profesorii Violeta Manzur și Gabriel Bilan, grupul vocal ,,Kedrovena” din Petroasa Mare, coordonator prof. Maria Cubaș, grupurile ,,Trio Hrin” și ,,Remeteanca” din localitatea Remetea Mică, coordonați de prof. Ana Hrin și Nicoleta Hrin. Au urmat copiii ansamblului ,,Zoloti Druzii” din Știuca, solistul vocal Gabriel Bilan și solista Mariusia Popovici din Timișoara, iar, în premieră județeană, dansatorii de la ,,Sânziene Bănățene” din Giarmata, coordonați de coregraful Veronica Kretten, au fermecat audiența cu dansurile specifice etniei noastre. Invitații festivalului au fost grupul vocal ,,Veșnevei Sadoc” din comuna Bocicoiu Mare, județul Maramureș. Acest grup artistic este coordonat de Mihai Bobriuc și este mesagerul culturii tradiționale ucrainene.

Mihaela BUMBUC

Nuntă la Rogojeşti, cu lotul olimpic de canotaj alături

Lotul olimpic de canotaj, în frunte cu toţi antrenorii, a fost în satul nostru pentru un scop nobil, şi anume nunta vicecampionului olimpic, Tokyo 2020, Mugurel Semciuc. Am avut bucuria de a observa îndeaproape evenimentul, în calitate de invitat, şi voiesc să vă transmit câteva impresii, bucuria, efervescenţa, disciplina şi eleganţa pe care le-am observat la această nuntă de campioni, pentru că trebuie să menţionăm că şi mireasa, Iuliana Mihai, este sportivă de performanţă, ea aducând României medalii la diferite competiţii europene.

Pregătirile au început încă din data de 30 august 2024, când Mugurel, alături de prietenii săi, a făcut la poartă o tradiţională şi măreaţă coroană de brad la care s-a muncit cu tot sufletul, dar şi cu braţe puternice de campion. Trebuie să menţionăm că Iuliana cea frumoasă, mireasa, se simte la Rogojeşti ca acasă, integrându-se perfect în comunitatea noastră şi participând alături de alesul inimii sale la diverse evenimente autohtone.

În dimineaţa „Zilei cele mari”, 31 august 2024, Mugurel alături de naşii săi, antrenorul Marius Băcăoanu, soţia Iolanda Băcăoanu Aanei, dar şi Ion şi Georgeta Despa, au pornit cu alaiul după mireasă, cununia având loc la Biserica ,,Sfântul Gheorghe” din Mirăuţi, Suceava, începând cu ora 16:00. Trebuie să vă împărtăşesc emoţia deosebită pe care am trăit-o ca invitat alături de tinerii miri şi de un sat întreg, dar mai ales bucuria pe care am avut-o să văd atâţia campioni şi antrenori laolaltă, în ţinute festive, bucurându-se împreună de petrecerea de nuntă organizată de al nostru Mugurel Semciuc.

Am observat disciplina sportivilor atât la competiţiile sportive, cât şi în viaţa privată, o eleganţă care iese în evidenţă atunci când merg şi când dansează, o prezenţă pe care nu o poţi uita multă vreme, deoarece aceşti oameni au fost binecuvântaţi de către Dumnezeu cu daruri speciale: un fizic impunător, care poate face faţă, cu antrenament, provocărilor la competiţiile mondiale, o inteligenţă aparte parcă a omului superior, muncit şi antrenat mental pentru reuşită, o eleganţă a spiritului, dar mai ales o modestie pe care rar o întâlneşti în rândul celor mediatizaţi. Atâta discreţie şi disciplină rar mi-au fost date să văd. Pe majoritatea i-am văzut a doua zi invitaţi de onoare la posturile Tv locale, naţionale, la deschideri de instituţii şi, mai apoi, la deschiderile oficiale ale anului şcolar, păşind cu aceeaşi demnitate, eleganţă, disciplină şi vorbind rar, dar bine, despre „reţeta” reuşitei, care, cred, o reprezintă darurile Creatorului, familia, munca şi, mai ales, stilul de viaţă ordonat.

Mirii m-au impresionat mereu prin felul curat în care îşi trăiesc iubirea şi felul în care îşi duc provocările vieţii de când aveau încă 15 ani: s-au cunoscut la clubul sportiv unde activau, trecând împreună peste toate intemperiile vremurilor în care trăim, peste provocările distanţelor de mii de kilometri, făcând din aceste detalii „coloane” de susţinere ale relaţiei.

Văzându-i efervescenţi, pregătind ultimele detalii ale evenimentului, îndrăznisem să-i întreb, cu emoţia omului de rând invitat la o nuntă aşa mare, dacă există o tematică, ceva specific nunţii dumnealor, iar răspunsul a fost un zâmbet cald, larg, mireasa spunându-mi următoarea frază: „Ne bucurăm că veţi fi alături de noi, e o nuntă normală, nu avem mofturi şi nici figuri. Totul e ca la alte nunţi, simplu şi normal!”.

În timpul evenimentului, dar şi acum, când trag concluziile, mi-am dat seama că au avut dreptate şi că normalitatea despre care vorbesc dumnealor e preţioasă cum nici nu-şi imaginează! Lotul de aur al României este de aur şi în viaţa de zi cu zi, este de aur şi la evenimente, este aur curat pentru noi toţi, români şi ucraineni, deopotrivă, dar, mai ales, pentru cei din Rogojeşti care au avut privilegiul să fie în aceeaşi încăpere cu asemenea modele, cu asemenea valori.

Vă invit să vă bucuraţi de fotografiile de la nunta lui Mugurel Semciuc şi, cu speranţa că v-am transmis o frântură din emoţia evenimentului, vă îndemn să vă bucuraţi de prezent, de tot ce e frumos şi valoros!

Le mulţumim tuturor pe această cale şi le dorim mirilor „Casă de piatră şi sănătate!”.

Claudia SEMCIUC

Unitate în diversitate – de Ziua Limbii Ucrainene

Limba maternă, cel dintâi grai, are o însemnătate deosebită pentru comunitatea ucraineană din întreaga lume. În județul Botoșani, limba maternă a fost sărbătorită atât la sediul UUR din Rogojești, cât și în școlile unde studiază copiii de etnie ucraineană.

Un eveniment deosebit, bazat pe conceptul de interculturalitate, a avut loc sub îndrumarea doamnelor profesoare Iuliana Vatamaniuc, Cosmina Maidaniuc, Cristina Ailoaie, care au realizat un parteneriat între școlile din comunele Cândești, Dersca, Șendriceni și Broscăuți.

Data de 9 noiembrie 2024 a fost dedicată comunei Dersca, unde, în cadrul unui cerc pedagogic, domnul profesor din cadrul învățământului primar, Ionel Agrigorcioaie, a invitat elevii comunităților din Cândești și Rogojești să-și prezinte costumele, cântecele, obiceiurile sub titlul „Diversitatea nu împiedică unitatea”. Un număr mare de elevi din localitatea Dersca, alături de profesorii lor, au făcut un schimb de experiență cu elevii de etnie ucraineană, parteneriatul respectiv constând în: valorificarea simbolurilor de pe costumele naționale românești și ucrainene, interpretarea simbolisticii culorilor folosite în cusăturile de pe costumele naționale, interpretarea de cântece din folclorul celor două țări vecine, România și Ucraina.

Cel mai așteptat moment a fost „Masa tradițională de Crăciun” la românii și la ucrainenii din Botoșani. Fiecare comunitate a pregătit bucate tradiționale și au schimbat rețete unii cu ceilalți, bucurându-se împreună atât de bucatele românești, deosebit de gustoase, cât și de cele douăsprezece feluri tradiționale ucrainene.

În același registru festiv, la Școlile Gimnaziale Cândești și Mihăileni, a avut loc prezentarea, în limba maternă, a proiectelor educaționale dedicate limbii materne. Principalele teme au fost relația dintre membrii familiei, faptul că aceasta este leagănul în care se formează copilul, care, mai apoi, va deveni un adult responsabil, cu o mentalitate și principii sănătoase.

La activitățile de la Școala Gimnazială Cândești, au participat elevi ai claselor V-VIII, care au recitat poezii dedicate limbii materne: „Ridna mova”, scrisă de Oksana Zabujko, a fost recitată de către Denisa Leonte, „Dumka” lui T. Șevcenko a fost recitată și analizată de către Bianca Ivanciuc, iar cântecele au răsunat în interpretarea elevilor: Ecaterina Grămișteanu, Naomi Munteanu, Elena Zus, Robert Isac, Damaris Munteanu și Ana Apostol.

Școala Gimnazială „Maria Enescu Cosmovici”, sub sloganul „Unitate în diversitate”, a marcat Ziua Limbii Ucrainene într-un cadru modern, fiind inclusă în proiectul P.N.R.A.S., dezvoltat de autoritățile locale și de Uniunea Europeană. În acest proiect, doamnele profesoare Iuliana Vatamaniuc și Cosmina Maidaniuc au coordonat elevii în analiza importanței spiritualității și a muzicii în viața omului. Aceste trăiri au o importanță deosebită și pot fi manifestate în orice limbă, rezonanțele fiind mai puternice în limba maternă a fiecărui individ, deoarece graiul viu, transmis din generație în generație, reprezintă legătura naturală între spirit, divinitate și muzică. „Rugăciunea mamei” a fost cântată de către elevii clasei a VI-a, majoritatea acestora fiind

premiați la diverse festivaluri și concursuri naționale, organizate cu scopul promovării multiculturalității și a interculturalității: Andreea Amărculesei, Vlad Danciuc, Evelin Iuriciuc, George Ivaniciuc. Citatele preluate din literatura ucraineană au avut rolul de a arăta că independența lingvistică, socială și culturală a constituit un țel al ucrainenilor din toate timpurile, fiecare elev redând citatul și oferind, mai apoi, explicații în cele două limbi, română și ucraineană.

Elevii clasei a VII-a, Lopis Maftei, Jonatan Maftei și Ben Pristavu, au dorit să se implice în înfrumusețarea decorului și au participat la activitate cu anumite desene specifice legăturii dintre patrie, etnici și limba prețioasă vorbită sau studiată de aceștia.

Momentele dedicate limbii materne au fost apreciate de conducerile tuturor unităților de învățământ implicate, dar și de profesori din multiple școli botoșănene, deoarece, la Dersca, proiectul cultural a avut un real succes, cercul pedagogic fiind o activitate reușită, antrenantă, originală și, nu în ultimul rând, o lecție de respect reciproc, de interculturalitate cu ecouri chiar și în ramura gastronomiei, dacă luăm în calcul experiențele elevilor cu privire la masa de Crăciun și cele douăsprezece bucate pregătite.

Claudia SEMCIUC

CĂZĂCIMEA UCRAINEANĂ ÎN OPERA KULIŞANĂ

– la 205 ani de la naşterea lui Panteleimon Kuliş –

Filiala Cluj a Uniunii Ucrainenilor din România, în parteneriat cu specializarea Limba și literatura ucraineană din cadrul Facultății de Litere a Universității „Babeș-Bolyai”, a organizat la data de 19 octombrie 2024 manifestarea cultural-științifică „205 ani de la nașterea scriitorului și criticului literar Panteleimon Kuliș”.

În deschiderea evenimentului, președintele Filialei clujene, conf. univ. dr. Ioan Herbil, le-a urat bunvenit invitaților, creionând profilul existențial și profesional al scriitorului și traducătorului ucrainean. Activitatea prolifică a lui Panteleimon Kuliș s-a desfăşurat pe fondul unor evenimente istorice importante: abolirea sclaviei, arestul lui N. Cernâşevski, promulgarea de circulare şi acte normative care intreziceau tipăriturile în limba ucraineană, înăbuşirea răscoalei polonezilor, acutizarea luptei de clasă, realităţi sociale care nu aveau cum să nu influenţeze gândirea şi, implicit, opera scriitorului ucrainean. Ca o consecinţă a întâmplărilor eterogene ce au marcat perioada istorică în care a trăit şi a creat Kuliş, se poate vorbi de contradicţiile rezultate în plan ideatic. Mergând pe calea iniţiată de Hegel, Kuliş demonstra că determinant în ceea ce priveşte dezvoltarea culturii în ansamblul ei este aşa-numitul „spirit naţional”, cu alte cuvinte, în crearea caracterelor literare, scriitorul este inspirat de „spiritul neamului propriu”. Kuliş idealizează perioada hătmăniei, în special stilul de viaţă al conducerii căzăceşti, mărturisind că tradiţiile atamanilor sunt cele mai bune modele pentru viaţa poporului, fiind un promotor remarcabil al istoriei culturii ucrainene, de numele căruia se leagă apariţia în literatura ucraineană a romanului istoric, a poemelor istorice, a dramelor, a poeziilor lirice etc. Un rol însemnat l-a avut şi ca editorialist: a editat volumul scriitoarei Marko Vovciok, „Povestiri populare”, operele lui N. Gogol, o parte însemnată a „Psalmilor davidieni” ai lui T. Şevcenko, fiind parte activă în organizarea și editarea revistelor ucrainene. Kuliş îşi susţinea ideea naţională ucraineană nu doar în poezie şi publicistică, ci şi ca om de ştiinţă. Aportul în ceea ce priveşte normarea limbii ucrainene este unul substanţial: în 1857, apare, la Petersburg, «Граматика» („Gramatica”) – unul dintre primele abecedare ucrainene, folosit şi ca manual de citire. Totodată, a reformat sistemul ortografic ucrainean, sistem care stă la baza ortografiei contemporane (literele din alfabetul ucrainean redând întocmai sistemul fonetic al limbii ucrainene), şi gramatica limbii ucrainene (cunoscută şi sub denumirea de „kulişivka”). De menționat că, după normele gramaticii lui Kuliş, se edita revista «Основа» („Temelia”). Prin această lucrare, Kuliş a arătat lumii faţa culturii ucrainene, ca indiciu indubitabil al renaşterii acesteia în Ucraina.

A urmat studenta anului III de la specializarea Ucraineană, Rebeca Barbu, care a prezentat, în comunicarea sa, în detaliu, viața și opera lui Panteleimon Kuliș: „poet şi prozator remarcabil, dramaturg, traducător, critic şi publicist, istoric şi etnograf, lingvist şi om de cultură, Panteleimon Kuliş a cutezat să susţină cu toată îndrăzneala istoria glorioasă a ucrainenilor, ba, mai mult, să confirme originalitatea şi farmecul literaturii ucrainene autentice într-o vreme când spiritul naţional ucrainean era anihilat”, a susținut, printre altele, autoarea comunicării.

În cea de-a doua comunicare, prezentată în limba ucraineană de către studentele din anul II de la aceeași specializare, Lavinia Sacală și Tania Firișceac, au fost relevate aspecte biografice ale lui Panteleimon Kuliș mai puțin cunoscute, precum și parcursul său creator, de la operele de debut la romanele istorice, terminând cu activitatea sa editorială.

Conf. univ. dr. Ioan Herbil le-a vorbit celor prezenți despre romanul «Чорна рада» („Consiliul poporului”), apreciat de către Ivan Franko drept „cea mai frumoasă povestire istorică din literatura ucraineană”, care a influenţat generaţii întregi de prozatori, în special pe I. Neciui-Levyţkyi, O. Storojenko, A. Svydnyţkyi şi M. Staryţkyi.

Ideea romanului s-a născut sub influenţa povestirii lui Nikolai Gogol „Taras Bulba”, însă intenţia scriitorului a fost de a recrea, pe baza faptelor istorice consemnate în letopiseţe, realitatea acelor vremuri. Prezenţa a două tipuri de izvoare, istorice şi romantice, conferă operei caracterul desăvârşit atât din punct de vedere formal, cât și din cel al procedeelor stilistice folosite. Sursa istorică o reprezintă folclorul ucrainean şi „Letopiseţul martorului ocular” (în care este descrisă rada/consiliul plebei din Nejin, din anul 1663), iar modelul literar – romanele istorico-romantice ale lui Walter Scott. Munca asupra romanului a durat 14 ani, fiind încununată cu apariţia acestuia în anul 1857.

Evenimentele istorice care au stat la baza acestei „cronici a anului 1663” sunt cele de după acordul de la Pereiaslav din 1654. Lupta pentru scaunul de hatman, în urma morţii lui Bohdan Hmelnyţkyi, s-a acutizat, întrucât era dusă între trei hatmani, Pavlo Teterea, Iakym Somko şi Ivan Briuhoveţkyi. Astfel, la Consiliul poporului din Nejin, din anul 1663, lupta a fost câştigată de către Briuhoveţkyi, care şi-a pedepsit contracandidaţii cu moartea. Chiar dacă linia romanului este fidelă istoriei, amprenta artistică a autorului se face simţită în descrierea călătoriei polcovnicului Şram, vizita acestuia în satul Hmaryşce, întâlnirea fiului acestuia, Petro, cu iubita sa etc.

Descriind vremurile dezbinărilor sângeroase, autorul romanului recreează panorama Ucrainei secolului al XVII-lea, cu cnejii săi renumiţi – Petro K. Sahaidacinyi şi Samilo Kişka, Taras Treasylo şi Pavliuk, Ostrinyţea şi Nalyvajko, Neciai şi Morozenko. Kuliş îşi îndreaptă, totodată, atenţia asupra divergenţelor dintre cazacii de rând şi atamani, pe de o parte, iar, pe de alta, dintre burghezi şi plebe.

Locul central îl ocupă imaginea diverselor categorii sociale, a maselor, poporul fiind superior în drepturi hatmanului, o imagine generalizată, democratică a poporului ucrainean, formată din cazacii zaporojeni, orășeni, țărani etc.

Simpatia autorului faţă de Sicea Zaporojeană, prima republică democrată din Europa şi din lume, este evidentă. Referirile la legea frăţiei care guvernează această comunitate („pentru a nu exista ideea de *al meu* şi *al tău*; pentru a se ajuta unii pe alţii, pentru ca mezinul să-l asculte pe cel mare, iar cel mare să-i fie ca un părinte”; „în Zaporojie toţi sunt egali: nu există acolo nici domni şi nici ţărani, nici bogaţi şi nici săraci”) atestă poziţia autorului vizavi de valorile unei societăţi libere. În imaginea colonelui şi preotului Şram, sunt întruchipate cele mai nobile sentimente de patriotism, sinceritate, modestie şi cinste. Acest cazac-patriot condamnă cu înverşunare pe toţi acei conducători compromişi, care au trădat valorile poporului ucrainean în favoarea propriilor interese. Demn urmaş al tatălui său este şi Petro, asemuit vulturului: „Era un fiu bun şi un cazac onest, care ar fi preferat să moară de mâhnire, decât să-şi mânjească onoarea”. Figura lui Petro se impune pe scena romanului prin curaj şi nobleţe. Din pleiada de cazaci, se distinge zaporojeanul Kiril Tur, „suflet onest, căzăcesc”, pentru care cinstea şi loialitatea reprezintă deziderate după care s-a ghidat întreaga viaţă. Fire activă, orgolioasă şi independentă, Kiril vede sensul vieţii căzăceşti în „cinste şi glorie”.

Din noianul de figuri dintre cele mai diverse categorii sociale, din mijlocul evenimentelor istorice sângeroase şi a situaţiilor reale sau imaginare, se distinge pitorescul sat Hmaryşce, poetizat de către autor. Proprietarul acestuia, Myhailo Cerevan, cândva cazac înflăcărat, împreună cu soţia Melania şi fiica Lesia sunt oameni oneşti şi buni. Sătenii trăiesc o viaţă fără griji în mijlocul unei naturi idilice. Asemenea stil de viaţă reprezintă idealul autorului însuşi, care vedea sensul existenţei umane în armonia omului cu natura şi cu propria conştiinţă, precum şi în respectarea legilor lui Dumnezeu.

În încheiere, participanții la eveniment au vizionat un film-documentar despre Panteleimon Kuliș din seria „Гра долі”.

La acțiune, printre cei prezenți s-au numărat cadre didactice universitare, studenți, membri ai Filialei clujene, precum și un număr însemnat de oaspeți din Ucraina, care, fugind din calea războiului din țara lor, au fost nevoiți să se stabilească în orașul de sub poalele Feleacului.

Bibliografie:

1. Panteleimon Kuliş, *Čiorna rada: roman; opovidannea, virši*, Harkiv, Ed. „Folio”, 2017.
2. *** *Istorija ukrajinskoji literatury XIX stolittja,* sub red. lui M. T. Iaţenko, în 3 volme, vol. 2, Kiev, Ed. „Lybid”, 1997, pp. 272-318.

Conf. univ. dr. Ioan HERBIL,
președintele Filialei Cluj a UUR

Obicei străbun

Obiceiurile și tradițiile strămoșești încă au un impact serios pentru oamenii din Negostina, județul Suceava.

Grupul vocal ucrainean ,,Vocile Negostinei“, condus de doamna profesor de limbă ucraineană Antoneta Crainiciuc, a organizat o frumoasă șezătoare tradițională, lăsată din străbuni, care a fost surprinsă pe peliculă de către TVR Iași, în ziua de 19 noiembrie 2024. Mobilizarea a fost exemplară, într-un timp record, în doar câteva zile, fetele din acest grup s-au străduit, care mai de care, să aducă de acasă obiecte și materiale tradiționale specifice unei atmosfere de șezătoare, pe timp de toamnă. După toată munca agricolă depusă de harnicii gospodari de la sate, în serile lungi de toamnă-iarnă, se organizează frumoase șezători la câte o gospodină, pe rând. Aici, la Negostina, femeile aduc tot felul de obiecte casnice și se străduiesc să confecționeze diferite lucruri, în special pentru zestrea fetelor de măritat. Într-un cadru de poveste, femeile se așază să confecționeze: covoare, lăicere, ștergare, fețe de perne brodate, lenjerie de pat brodată, milieuri, prosoape, costume populare etc., adică stau să țeasă, să coasă, să brodeze, să croșeteze, să împletească, dar știu și să cânte foarte frumos, să glumească, să povestească, să se distreze pe cinste.

Cum începe postul Nașterii Domnului sau al Crăciunului, cum spunem cu toții, se organizează astfel de șezători mai des, deoarece aici se repetă și tradiționalele colinde pentru sărbătorile care se apropie, iar în Negostina totul se interpretează în limba ucraineană, limba noastră maternă. Colindele ucrainene sunt cele mai melodioase și pătrund adânc în sufletul credincioșilor. Femeia gazdă, adică acolo unde se desfășoară șezătoarea, are datoria să pregătească și ceva bucate pentru invitați, pentru a-i servi cu: pampuște (gogoși), cozonac, turte pe plită (palaneți), creșeneții pe plită (felii de cartofi copți), o cană cu var (compot din felii uscate de mere) și cu diferite alte fructe. Toate se pun pe masa acoperită cu un frumos ștergar țesut. Șezătoarea începe în forță și femeile se iau la întrecere, care mai de care, aduc modele frumoase, iar unele mame aduc și copiii să-i învețe de mici cum se prețuiește munca. Se spune că mama care are fete trebuie să le facă multă zestre, iar munca lor începe de când copilul este în fașă, deci cu piciorul leagănă, iar cu harnicele mâini lucrează, croșetează, coase, țese, scarmănă lână, toarce etc. După un timp, mai pe la miezul nopții, le vin ajutoare, adică sosesc bărbații, băieții, care aduc uneori câte un mic instrument muzical, o vioară, un fluier și atunci începe distracția. Cele mai frumoase cântece ucrainene ies în evidență, iar, la noi, în Negostina, se cântă mult, cândva la toate nunțile, la botezuri și la alte distracții se cânta aproape fără întrerupere, încât nici de orchestră nu era nevoie. Negostina este foarte bogată în ceea ce privește folclorul, mai ales cel ucrainean. Au scris și s-au tipărit multe cărți cu nestematele obiceiurilor și tradițiilor din Negostina și așa vor dăinui peste timp, iar oamenii locului le vor păstra, transmițându-le din generație în generație.

Perioada sărbătorilor creștine ale Nașterii Domnului Iisus Hristos dovedește și adâncește respectul și stima pentru moștenirea din moși-strămoși. Încă se mai colindă în limba ucraineană. Gospodarii păstrează tradițiile, femeile se străduiesc să pregătească masa de Crăciun cu tradiționalele bucate, toate de post: grâu fiert, sarmale, pește, bureți, colțunași (perohe), compot de prune, toate puse la cuptor ies cele mai gustoase. Copiii încep să colinde în Ajun, chiar de pe la orele amiezii, și primesc binemeritata răsplată: mere, pere, nuci, colăcei, dar și bani, efortul lor fiind răsplătit. Seara se adună toți membrii familiei, se așază la masa pregătită, se rostește în limba ucraineană rugăciunea „Tatăl Nostru”, iar, mai apoi, se gustă din fiecare fel de mâncare alături de pâinea rumenă coaptă în cuptor, pregătită de gospodină. Se colindă în continuare, iar fetele de măritat așteaptă toată noaptea colindătorii, adică trupele de băieți care pornesc cu trompeta pe la cele dragi lor. Dimineața, oamenii merg la biserică, la Sfânta Liturghie, care se oficiază bilingv, în limbile română și ucraineană. Așa se sărbătorește Crăciunul, Anul Nou cu Sfântul Vasile și apoi Boboteaza, două săptămâni cu zile de sărbătoare păstrate și cinstite așa cum au fost lăsate din străbuni.

La noi, aici în frumoasa Bucovină, iarna dura mai mult, motiv pentru care, după sărbătorile creștine, se continua cu munca la șezători. Femeile zăboveau până după miezul nopții, iar din mâinile lor măiastre ieșeau minuni, care și astăzi se poartă cu mândrie și admirație, deoarece este o adevărată comoară neprețuită. Cândva, femeile din Negostina aveau mai mult timp la dispoziție și aveau un talent de la Dumnezeu de a expune realitatea prin glasul lor autentic, compunând versuri, pe care, ulterior, le cântau. Toată iarna era destinată lucrului de mână pentru femei, iar bărbaților le rămânea în sarcină toată gospodăria de afară. Pentru șezătorile de altă dată era un respect și o stimă deosebită, iar multă vreme ele se desfășurau la lumina lămpii cu gaz, atunci când nu era electricitate.

Lucrul manual realizat de mâinile harnice ale femeilor avea valoarea unui veritabil tezaur folcloric, femeia fiind considerată un adevărat artist creator de modele, iar cea mai elegantă ținută a unei fete era costumul popular. Se mai găsesc și astăzi femei cu dragoste de frumos, care nu uită că două mâini dibace pot face minuni.

Vă ofer câteva imagini de la șezătoarea noastră care a fost o mare reușită și vă doresc tuturor ,,Sărbători binecuvântate!”.

Felicia GRIGORAȘ,
Negostina

„Șezătorile ucrainene în satele bănățene” au ajuns în localitățile Bara și Nițchidorf

Filiala Timiș a Uniunii Ucrainenilor din România a demarat, în luna octombrie, un nou proiect cultural, intitulat „Șezători ucrainene în satele bănățene”. Prima întâlnire a avut loc în localitatea Darova, unde meșterul popular Maria Șuldac a expus, la Căminul cultural, obiecte nepreţuite lucrate manual, precum păpuși îmbrăcate în straie tradiționale, carpete țesute la război, ștergare brodate și costume populare ucrainene.

La această șezătoare, au participat membrii comunității, alături de președinta Filialei UUR Timiș, prof. Maria Szabo-Condrei, prim-vicepreședinta Mihaela Bumbuc, reprezentantul Organizației de Tineret, prof. Gabriel Bilan, prof. Violeta Manzur şi prof. Maria Bejerea, iar, din partea gazdelor, președinta organizației locale UUR Darova, Luminița Șuldac, directorul Școlii Gimnaziale din localitate, prof. Dorina Stan, și viceprimarul comunei Darova, Gheorghe Usciuc, care a lăudat organizarea unei astfel de acțiuni în această localitate cu o populație majoritar ucraineană.

Bunicuțele satului le-au vorbit copiilor, prezenți în număr mare la eveniment, despre tainele acestor meșteșuguri și frumuseţea unor vremuri demult apuse, când, la lumina lămpii cu petrol, ucrainencele țeseau, împleteau sau brodau. Președinta Filialei Timiș a UUR i-a provocat pe cei mici, alături de mamele lor, la un curs de împletit șosete de lână.

De asemenea, reprezentanții Uniunii le-au vorbit celor prezenți despre importanța conservării tradițiilor şi transmiterii acestora tinerelor generații, precum și despre eforturile pe care Uniunea Ucrainenilor din România le depune în acest sens, prin sprijin constant şi prin finanțarea a numeroase proiecte, cu rol esențial în păstrarea identității noastre.

În încheierea şezătorii ucrainene, elevii care studiază limba maternă la Școala Gimnazială din Darova, coordonați de prof. Violeta Manzur, au surprins invitaţii cu un program artistic deosebit.

Sursa: uur.ro

În Bucovina: culturã, religie şi tradiţii, alãturi de familii ucrainene din Timiş

Filiala Timiș a Uniunii Ucrainenilor din România a organizat în perioada 27-29 septembrie a.c. o călătorie spirituală la mănăstirile din județul Suceava și Neamț. La această acțiune, au luat parte 30 de membrii din cadrul următoarelor organizații locale ale UUR: Nițchidorf, Timișoara, Giroc, Sânnicolau Mare, Lugoj, Dragomirești, Bethausen și Remetea Mică. Astfel, în cele trei zile, pelerinii ortodocși au parcurs 1700 km și au poposit, pentru cultură, religie și tradiții, alături de familii ucrainene din Timiș, în zece mănăstiri ortodoxe. Primul lăcaș de cult a fost Mănăstirea Paltin, după care a urmat vizitarea Mănăstirii Gura Humorului și a Mănăstirii Voroneț.

Nu putem să nu amintim de faptul că Voronețul constituie una dintre cele mai valoroase ctitorii ale lui Ștefan cel Mare și este inclusă în Patrimoniul UNESCO din România. Biserica mănăstirii, supranumită „Capela Sixtină a Estului”, cu o pictură impresionantă care se deosebește de celelalte lăcașuri de cult, este recunoscută atât prin unicitatea și rezistența pigmentului „Albastru de Voroneţ”, cât și prin originalitatea tehnicii de aplicare, car

e a rezistat de-a lungul vremii.

„La toate mănăstirile din Bucovina, și nu numai, a fost deosebit, deoarece am avut parte de vreme frumoasă și de momente de reculegere prin rugăciune. Am vizitat foarte multe mănăstiri, iar, în ceea ce privește itinerariul excursiei, acesta era bine pus la punct, cu transport, mese asigurate și cazare, în apropierea mănăstirilor. Nu am decât cuvinte de laudă pentru reprezentanții Uniunii Ucrainenilor din România, Filiala Timiș, care au muncit și s-au ocupat de absolut tot. Vă mulțumim frumos și fie ca Bunul Dumnezeu să vă dea putere de muncă și multă sănătate”, a susținut Maria Dariciuc din localitatea Sânnicolau Mare.

După vizitarea Mănăstirii Voroneț, pelerinajul a continuat la Mănăstirea Neamț, Mănăstirea Secu, Mănăstirea Sihăstria, Mănăstirea Agapia, Mănăstirea Văratec, Mănăstirea Nechit și Biserica Ortodoxă „Ioan Iacob” de Neamț. Acest pelerinaj le-a oferit membrilor UUR Timiș momente de o profundă încărcare spirituală și de reflecție interioară. La întoarcerea spre Timișoara, pelerinii din Banat au mai vizitat Cheile Bicazului, Lacul Roșu și stațiunea turistică Praid. Această excursie la mănăstirile din Bucovina și Neamț, organizată și finanțată de Filiala Timiș a UUR, demonstrează încă o dată faptul că Uniunea Ucrainenilor din România pune un accent important pe promovarea tradițiilor, culturii, limbii materne și religiei. Aprecieri și laude pentru această excursie spirituală, dar și pentru multe altele au venit din partea tuturor participanților, aceștia ținând să ne mulțumească frumos pentru vizita la mănăstirile mai sus menționate și să ne ureze toate cele bune.

Mihaela BUMBUC

Festivalul de muzică şi poezie religioasă ucraineană „Acoperă-ne cu acoperământul tău, Preasfântă Fecioară!"

Teatrul Infinit din București a gazduit sâmbătă, 12 octombrie a.c., a VI-a ediție a Festivalului de muzica si poezie religioasă ucraineană ,,Acoperă-ne cu acoperământul tău, Preasfântă Fecioară!" cunoscut în popor și sub denumirea de ,,Pocroave", simbolizând grija și dragostea maternă a Fecioarei Maria față de toți credincioșii. Organizarea impecabilă a evenimentului, notorietatea subiectului și a interpreților au atras un public numeros, din acesta făcând parte membri UUR ai mai multor filiale din țară, simpatizanți, prieteni de credință, refugiați ucraineni, membrii grupului Folk „Edelveis Poesis", trupa de teatru și de muzică ucraineană „Favorit" din cadrul Teatrului Naţional Ucrainean „Ivan Franko", preoți, poeți, redactori Tv, profesori, politicieni, cantautori.

În deschiderea festivalului, organizatorul evenimentului, scriitorul Mihai Hafia Traista, mai emoţionat ca niciodată, a invitat la microfon pe părintele paroh Vladimir Malcovici, care, după ce a rostit împreună cu credincioșii o rugăciune specifică acestei sărbători, a detaliat aspectele originilor acestei zile asociate cu expresia ocrotirii divine, mijlocind alinare, speranță și mângâiere în fața încercărilor vieții pentru toți credincioșii care cultivă rugăciunea și smerenia, întăriți fiind de credință. La microfon, a fost invitat dl Bogdan Moisei, prim-vicepreședinte al UUR, care, înainte de a împărtăși impresii despre actualitatea și varietatea tradițiilor, obiceiurilor, superstițiilor legate de această sărbătoare, a salutat spectatorii în numele dlui deputat Nicolae-Miroslav Petrețchi, președintele UUR, transmițând cu sinceră satisfacție ,,binecuvântările tânărului politician celor care cu efort stăruitor au împământenit, deja, în viața spirituală a comunității Ucrainenilor din România, acest festival". „Știu de copil, a mărturisit din convingere dl Bogdan Moisei, de la părinții mei, cărora credința, prin semnificații naturale, umane, le aparținea clipă de clipă, fiind permanent demni şi apți să se multiplice în fiecare individ, reflectați intim de pacea care venea de sus cu avântul și răsplata celei în care a triumfat harul curajului de a rămâne în memoria omenirii, în sufletul fiecăruia dintre noi, Maica Domnului, mamă a sufletului nostru. Iată o cale pe care puritatea dobândește actualitate, o cale pe care materia, forma și simțirea se combina în efecte".

Relatând în cursive și întemeiate amănunte originile acestui festival, scriitorul Mihai Hafia Traista a lămurit, în mod expres, traseul și regulile aplicate în folosul tuturor: ,,În ultimii șase ani, am fost cu toții martorii unor transformări radicale a societății la nivel mondial. În jurul ideilor, observațiilor, judecăților și a mijloacelor modeste de care dispunem, metoda expusă la prima ediție a festivalului nostru creștin a dat roade. An de an, numărul participanților a sporit ca și numărul celor pentru care Fecioara Maria este consecvența întruchipată, justă, demnă, atotcuprinzătoare, medierea exemplară între Mântuitor și credincioși, e continuă manifestare, actul suveran al dăruirii de sine, vindecând compensatoriu, cu iubire supremă, temeliile clătinate de nesaț și ispită ale omenirii. Fecioara Maria, în acord fizic, este singura ființă care-și îngăduie să proclame iubirea sa

maternă ca iubire model a slujirii lui Dumnezeu. Crucea Fiului Său ne arată cum din limitări şi plăți de trecătoare mândrii doar intimitatea cu Dumnezeu, mediată matern de Fecioara Maria, ne permite să accesăm trăiri ilustrate evlavioase, ca ființe pe deplin devotate raporturilor cu divinitatea atotcuprinzătoarei dumnezeiri a fiului său, în punctul cel mai incandescent al existenței sale pământene, învierea. Fecioarei Maria, voința eternă, i-a atribuit meritul de a solemniza demnitatea umană, spiritual și moral, cu pacea dreptului de a ne ciopli singuri, din comunicarea cu virtuțiile divine, calea adevărului. În final, cu bună credință a truditorului onest, în speranța că am accesat lămuritor pentru dumneavoastră motivaţiile, impulsul și independența în care a constat conţinutul, mesajul, intimitatea acestui festival, doresc fiecărui participant să se reflecte intim, cu real folos, în netulburarea, maternitatea și divinitatea Fecioarei Maria, fără a permite nimănui să încurajeze un cult al exagerărilor".

După această justă expunere, ținând cont de împrejurări, organizatorul festivalului, scriitorul Mihai Traista a invitat în scenă trupa de teatru „Favorit". Dinamica formulărilor scenografice, adaptată, cu distinctă fidelitate, la aptitudinile artistice ale protagoniștilor, a spiritualizat, emoționat şi antrenat întreaga asistență în actualitatea evenimentului aflat în desfășurare, prin jocul seducător, al unei piese de teatru, cu beneficii maxime la asemenea ocazii. Ansamblul „Edelveis Poesis" a portretizat prin texte și melodii, din variatul său repertoriu, interpretate tandru, liric, punctual, aspecte ale ireproșabilei moralități a Fecioarei Maria ocazionate de nenumărate ipostaze. Satisfacția sufletească de care ne-am putut bucura prin seninul trăirilor potrivite cu ținuta nobilă investită în mijloacele de interpretare și-a exercitat și cu această ocazie măsura.

Cantautorul Traian Chiricuță, călăuzit de intuiție și experiență, a selectat și a interpretat din literatura creștină poezii potrivite a împreuna sufletele asistenței cu o autentică satisfacție creștină. Recitatoarele Mari Badea, Valentina Bărbulescu, Olha Bilovolska, Andrada Maran au detaliat în maturitatea recitalului mesajul versurilor selectate din operele scriitorilor Mihai Hafia Traista, Costache Ioanid, Andrada Maran, pastelând subtilitatea mesajelor creştine într-o mai înaltă, mai lirică, mai îmbelșugată comunicabilitate.

Tinerii ucraineni refugiați în România s-au alăturat manifestării. Zveltele armonii ale fenomenalului lor repertoriu au triumfat interpretativ prin farmecul proaspăt, inedit al vocilor catifelate care au rodit ploi de aplauze, ca preludiu la apariția pe scena festivalului pentru prima oară în această formulă. Membrii grupurilor „Favorit" şi „Lastivka", toți ucraineni refugiați, au mediat excelent valoarea pieselor muzicale, marcând cugetul fiecărui participant cu dispoziția ceremonioasă de a simți, în forul său intim, detaliile mătăsoase prin care se exprimă formidabil spiritul. După acest deliciu memorabil de artă și spirit, așteptarea ediției viitoare a festivalului e motivată ca și speranța de a ne regăsi mai amprentați de asumarea virtuților creștine și mai așezați în fecunditatea faptelor de viață creștină admirabil concentrate în succesul actualului festival.

Traian CHIRICUŢĂ

SĂRBĂTOARE LA NEGOSTINA

Când apare toamna în calendar, aici la noi, în frumoasa Bucovină, se sărbătoresc hramurile bisericilor ortodoxe și greco-catolice, iar fiecare biserică are câte un patron ocrotitor. După toată truda din vară, pe câmpuri și în grădini, a sosit momentul culesului roadelor bogate. Toamna multicoloră, cu razele soarelui strălucind dintre norii trecători, a adus bucurie atât în casele gospodarilor de la țară, cât și în toate piețele de desfacere a produselor agricole.

Așa a fost și la hramul Bisericii Ortodoxe din Negostina, județul Suceava, în ziua de 26 octombrie, când l-am omagiat pe Sfântul Mare Mucenic Dimitrie, Izvorâtorul de Mir, patronul și ocrotitorul bisericii și al satului nostru. La biserica noastră, Sfânta Liturghie se desfășoară mereu bilingv, adică în română și în ucraineană, deoarece este limba noastră maternă, iar această minunată zi a fost mult peste așteptări.

Foarte mulți credincioși au participat la slujba bisericească, unii venind de prin împrejurimi, iar alții, de mai de departe, că doar așa se sărbătorește hramul. Șapte preoți au înălțat cu multă dragoste și evlavie rugăciuni către Tatăl Ceresc, iar biserica a fost înfrumusețată și împodobită în mod foarte plăcut. Părintele Daniel Petrașuc, preotul bisericii noastre, a organizat foarte bine această mare sărbătoare, invitând prietenii și colegii apropiați, cei

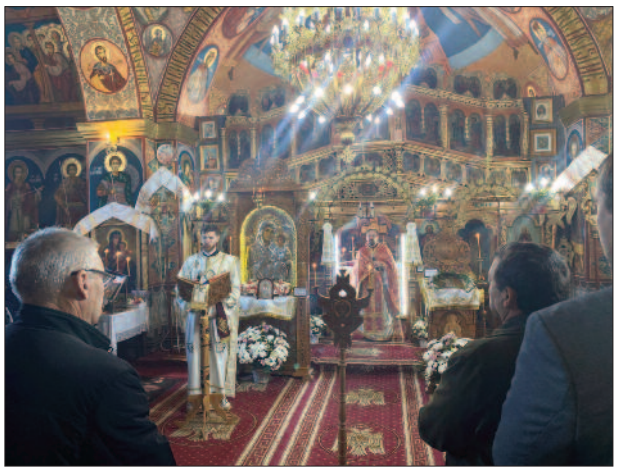

care erau disponibili, că doar era zi de sărbătoare și în fiecare biserică se slujește. Au fost prezenți: părintele Vasile Merlă de la biserica ,,Sf. Ioan Botezătorul” din Siret; părintele Cosmin Cucu de la biserica „Acoperământul Maicii Domnului” din Bălcăuți; părintele Maxim Cătălin de la biserica „Sf. Prooroc Ilie Tesviteanul” din Șerbăuți; părintele Nicolae Mihoc de la Biserica „Sf. Gheorghe” din Bosanci; părintele Mihai Maghiar de la Biserica ucraineană „Sf. Apostoli Petru și Pavel” din Suceava și arhidiaconul Ionuț Petrașuc din Rădăuți – fiul părintelui nostru, Daniel Petrașuc. Sfântul Mare Mucenic Dimitrie este considerat ,,Vas de mir neîmpuținat și de feluri boli vindecător”. Cântări de mulțumire și laude din suflet au răsunat în timpul Sfintei Liturghii, iar corul bisericii noastre, format din voci bine șlefuite de către dascălul Dănuț Ivan, a fost la înălțime. După încheierea slujbei, în timpul miruitului, s-au interpretat cele mai frumoase cântări bisericești atât în limba română, cât și în limba ucraineană, iar cele interpretate în limba noastră maternă pătrunzând adânc în sufletul credincioșilor.

La Sfânta Liturghie, au participat și autoritățile locale, reprezentanți ai Primăriei Bălcăuți, în frunte cu noul primar ales, în persoana domnului profesor Iulin Petru Chideșa, căruia îi adresăm felicitările noastre și sperăm într-o colaborare demnă de noi ucrainenii. Au fost prezenți și membrii Consiliului Local. De asemenea, a participat, ca de fiecare dată, și domnul primar din Siret, Adrian Popoiu, cu mulți credincioși din oraș, că doar suntem vecini și prieteni apropiați. Au fost prezenți și membri ai Biroului local, respectiv ai Comitetului Filialei Suceava a Uniunii Ucrainenilor din România, cărora părintele Daniel Petrașuc le-a adus calde mulțumiri pentru sprijinul financiar acordat, fiind, de fiecare dată, prezenți acolo unde era nevoie.

Tradițiile și obiceiurile din Negostina încă nu au fost date uitării, iar fiecare oaspete a primit câte un pachet cu mâncare, așa cum se obișnuia mereu. Cândva, în centrul satului, se organiza vestita „Hora satului”, când fanfara cânta, iar cei mai destoinici gospodari începeau dansul tradițional, apoi se încingeau într-o horă mare, până când oboseau. Flăcăii și fetele le urmau exemplul, începeau să danseze în perechi, iar gospodarii îi priveau de pe margine și așa se distrau până se întuneca. După cina de seară, se adunau la Căminul Cultural, la petrecerea balului tradițional. Anul acesta, ca și anul trecut, la Negostina, s-a organizat „Balul gospodarilor” în sala de festivități a frumosului și noului Cămin cultural. Parcă erau mult mai frumoase și apreciate distracțiile din trecut, realitate de care oamenii încep să-și dea seama, încercând să reînvie moștenirea din străbuni. Mulți s-au îmbrăcat în frumoasele costume populare, locale, căci sunt cele mai minunate ținute, și au încins hora mare, distrându-se până târziu în noapte. Atmosfera plăcută a fost întreținută de Ansamblul artistic „Cervona Kalena”, care activează în Negostina, iar gospodarii și gospodinele au apreciat acest fapt și s-au prins cu ei în joc.

A fost un hram frumos și plăcut, o sărbătoare minunată, iar Sfântul Mare Mucenic Dimitrie, Izvorâtorul de Mir, să vă fie ocrotitor și pururea rugător!

Felicia GRIGORAȘ,
Negostina

Personalități ucrainene, omagiate la Buziaș de Filiala UUR – Caraș-Severin

Personalitățile care au avut contribuții majore la schimbarea societății și la dezvoltarea comunității au fost, dintotdeauna, surse de inspirație pentru ceilalți. De aceea, cel mai recent eveniment al Filialei Caraș-Severin a Uniunii Ucrainenilor din România, organizat la Buziaș, a fost dedicat unor personalități cărășene, cu un parcurs profesional deosebit și o valoroasă contribuție la promovarea comunității ucrainene din Banat: profesorul și compozitorului Ivan Liber, poetul Iurii Pavliș, poetul și prozatorul Ivan Șmuleac, poetul și ziaristul Ivan Covaci, prof. Vasile Barșai și prof. Ivan Câmpeanu.

Cunoscutul compozitor, prozator, publicist și profesor, Ivan Liber, poetul Ioan Covaci, fost redactor-șef al ziarului în limba ucraineană „Vilne slovo”, profesorul de muzică Vasile Barșai și poetul Iurii Pavliș, autorul primului volum de poezie în limba ucraineană apărut în România, și-au legat numele de comuna Copăcele, fie ca loc de baștină, fie de adopție, iar scriitorul Ivan Șmuleac, originar din Maramureș, a fost strâns legat de comunitatea ucraineană din localităţile Copăcele şi Cornuţel, unde a profesat.

Prezentări elogioase ale personalităților cărășene au fost rostite de prof. Ioan Rosocha, președintele organizației locale UUR Caransebeș, de Ivan Malenovschi, prim-vicepreședintele Filialei Caraș-Severin a UUR, și de doamna Nuția Rosocha.

„Onorăm memoria lor și modul în care aceștia au știut să facă cunoscută minoritatea ucraineană din Banat. Prin amintirea lor, unim comunități, pe cea din Reșița, Caransebeș, Copăcele, Zorile, Cornuțel sau Sălbăgelul Nou, pentru că, vorbind despre ei, oferim exemple și îi motivăm și pe alții să le urmeze exemplul”, a declarat cu această ocazie Daniel Basaraba, președintele Filialei Caraș-Severin a UUR.

În încheierea evocării, corul „Glasul ucrainenilor” al Filialei Caraș-Severin a Uniunii Ucrainenilor din România a oferit un program artistic apreciat de participanți.

Sursa: uur.ro

„Pan” Irimia Moroşan Gheorghe – emblemă a comunităţii noastre

Cu emoție, în această toamnă de aur a lui 2024, am păşit pragul unui om important pentru comunitatea noastră, pragul domnului învățător Irimia Moroșan Gheorghe sau, după cum îl știu ai noștri, „Pan Moroșan”. Încă de la intrarea în locuința desprinsă parcă din poveștile prețioase ale copilăriei, mă întâmpină același zâmbet cald, la fel ca acum 30 de ani. Îmi dau seama repede că timpul nu și-a pus amprenta asupra sufletului acestui om, iar trupul mărunt poartă în el un spirit de om mare.

Începuturile UUR pe meleaguri Botoșănene se leagă și de satul Cândești Bucovina, dar, mai ales, de numele domnului învățător care, cu scrisul lui caligrafic, cum întâlnești numai în scrierile valoroase ale neamului nostru, a pus bazele educației a „n” generații.

Domnul învățător își potrivește ochelarii, îmi zâmbește și îmi spune că este gata pentru a ne transpune pe meleagurile vremurilor vechi, cu parfum de suflet pus la vedere, cu eleganță, cu valori și cu multă carte.

Irimia Moroșan Gheorghe s-a născut în localitatea Cândești, ca fiu al lui Ion și al Elisavetei și ca frate al Anei, Mariei și al lui Vasile.

Semciuc Claudia: *Domnule învățător, vă mulțumesc pentru primirea călduroasă, ca acum 30 de ani, când v-am călcat pentru prima dată pragul, pentru că ați acceptat să vă tulbur liniștea cu întrebările mele. Oamenii vă iubesc și ar voi să știe cât mai multe despre dumneavoastră, de exemplu, ce momente v-au rămas în suflet, după o viață în slujba comunității?*

Moroșan Gheorghe: Cele mai frumoase momente din existența mea au fost cele petrecute cu elevii mei dragi, la școală. Știți, școala e a doua casă a mea. Elevii mi-au devenit colaboratori și prieteni dragi, iar împreună am făcut multe activități, mai ales că am avut ocazia să fiu directorul Căminului cultural Cândești Bucovina, iar această funcție a adus cu ea responsabilitatea promovării valorilor autentice locale prin viu grai, prin activități folclorice specifice, prin schimburi de experiență cu diverse comunități de ucraineni din Regiunea Cernăuți, dar și cu românii din localitățile învecinate.

S.C.: Acum, ajungând la frumoasa vârstă de 88 de ani, aveți sufletul plin cu amintiri. Ce momente voiți să împărtășiți cu noi?

M.G.: Doresc să vă spun că amintirile mele cu părinții sunt vii, frumoase, nu-i pot uita nici pe ei, dar nici pe dragii mei frați care mi-au înfrumusețat existența și care m-au format, m-au susținut pentru a putea studia. Cu nostalgie vă împărtășesc faptul că amintirile cele mai frumoase mi le trezesc sărbătorile de iarnă, cu zăpezile care ne acopereau porțile și pe care le înlăturam, pe cât posibil, cu elanul și veselia specifice copilăriei, cu graiul ucrainean care răsuna în tot satul și prin care colindele transmiteau vestea nașterii Domnului Nostru Iisus Hristos. Pregătirile se făceau cu o lună înainte, iar cele trei zile de colind erau parcă de pe alte tărâmuri, aproape divine. În Ajun, colindau copiii, în zilele de 25 și 26 decembrie – tinerii și oamenii trecuți de prima etate, atmosfera fiind cu adevărat plină de trăire, de bucurie pentru darul prețios făcut de către Dumnezeu lumii. Se colinda în limba ucraineană, o ucraineană curată, autentică, puternic articulată. Se apropie iarna, vă doresc să trăiți măcar câteva minute, alături de cei dragi, sentimentele înălțătoare pe care le-am trăit eu și pe care le prețuiesc ca pe o comoară ce a învins timpul! Nu există o mașină a timpului, există doar cea mai elaborată formă de stocare a acestuia, și anume sufletul omenesc care se exprimă cu ajutorul graiului viu, frumos articulat, plin de cuvinte ce zidesc.

S.C.: *Ați fost printre cei care au pus bazele UUR în județul Botoșani. Cum ați descrie primii pași în confirmarea, la nivel oficial, a identității etnice?*

M.G.: Este adevărat că mă număr și eu printre cei care au pus bazele UUR în județul Botoșani, iar după pierderea părinților și a atmosferei de basm în care mi-am petrecut copilăria, această organizație a fost o a doua familie spirituală. Cultura, frumusețile tradițiilor etniei noastre m-au ajutat să nu uit cine sunt, să-mi păstrez identitatea etnică, originalitatea și, nu în ultimul rând, să-mi fac prieteni în toată țara.

S.C.: *Domnule învățător, vă admir pentru că ați ales să rămâneți în localitatea natală, în casa părintească și să vă dedicați viața studiului. Ce cărți în limba ucraineană ne-ați recomanda? Ce am avea de învățat din acestea?*

M.G.: Cariera didactica mi-am început-o ca învățător la Izvoarele Sucevei, unde am lucrat două luni, iar, mai apoi, m-au chemat în armată, să-mi slujesc a doua patrie dragă, România, timp de doi ani. Stagiul militar m-a învățat multe lucruri și cât de prețioase sunt cele două identități: etnică și națională, pentru oricare dintre ele trebuie să fii demn, drept și fidel valorilor umanității.

Înainte de a reveni pe meleaguri natale, am fost învățător timp de 12 ani la Școala Călinești Enache, comuna Dărmănești, județul Suceava. Acolo am cunoscut mulți colegi învățători, mulți elevi talentați, care, ulterior, mi-au devenit prieteni apropiați și colaboratori. Fiecare loc pe care l-am cutreierat, fiecare loc în care am rămas, fiecare om de valoare pe care l-am cunoscut și-a pus amprenta în mod decisiv la formarea mea. Toate experiențele acumulate, experiențe care transformă urâtul în frumos, tristețea în bucurie și zgomotul în slovă de aur le-am adus cu mine acasă, la ai mei. Generații întregi au împărțit cu mine emoția primei zile de școală, emoția primelor slove puse cu grijă din abecedar pe tăblițele și, mai apoi, în caietele elevilor.

Despre cărți pot să vă spun că fiecare are amprenta vie a autorului. Fie liric, epic sau dramatic, textul scris poartă emoție, lecții de viață, valori originale și, mai presus de toate, parcă opresc timpul la momentul în care au fost scrise. Nu vă pot recomanda o carte anume, dar vă pot recomanda să faceți din lectură o obișnuință, să vă fie un prieten nedespărțit, sincer *și cu adevărat prețios!*

S.C.: *Care este secretul unei vieți lungi, al unei existențe senine?*

M.G.: Credința este esența spiritului uman, esența existenței, esența evoluției și a diferenței esențiale dintre om și neom. Bunătatea, care izvorăște tot din credință, reprezintă un al doilea pilon de bază în menținerea unei existențe senine. Având îngăduință, îi respecți pe cei din jurul tău, le respecți rădăcinile, valorile și încerci, cu răbdare, să le fii alături atât la bine, cât și la greu.

Răbdarea și înțelepciunea, dobândite fie genetic, fie prin studiu îndelungat, m-au ajutat să am o viață liniștită, senină, aproape de nepoții pe care îi iubesc și alături de strănepoții care reprezintă pentru mine o încununare a efortului meu și a implicării în viața celor dragi.

S.C.: Domnule învățător, ce mesaj ați avea pentru cititorii „Curierului ucrainean”?

M.G.: Cititorilor le doresc multă, multă sănătate și să nu uite niciodată care le sunt rădăcinile.

L-am lăsat pe domnul învățător parcă mai senin ca niciodată, în căsuța părintească alături de doamna Iuliana Vatamaniuc, nepoata dumnealui, profesoară de limbă și literatură ucraineană în județul Botoșani și care duce mai departe munca de o viață a lui „Pan Moroșan”, cel care a învins timpul prin credință, bunătate și prin lumina cunoașterii.

PETRUŢA OLARIU, tânăra sportivă, membră a Uniunii Ucrainenilor din România, campioana Europei şi a lumii întregi la canotaj

Avem bucuria de a vă anunţa că, în ultimele şase luni, sportivii au adus României rezultate excepţionale la canotaj, dar apogeul pentru noi a fost atins în luna august 2024, atunci când Petruţa Olariu, tânăra canotoare a judeţului Botoşani, membră a Uniunii Ucrainenilor din România – Filiala Botoşani, a ajuns campioana lumii la Campionatul Mondial de Canotaj U19 din Canada, Toronto.

Fosta elevă a Şcolii Gimnaziale Nr. 1 Cândeşti şi a domnului profesor de sport Victor Semciuc, apropiată a UTUR – Filiala Botoşani, ne-a sunat la data de 25.08.2024 să ne împărtăşească uriaşa performanţă, spunându-ne printre lacrimi că a reuşit şi că este campioana lumii la canotaj, la categoria juniori. Având bucuria de a

fi printre apropiaţii Petruţei şi printre fanii sportului românesc, am urmărit competiţia, dar ziua în care ne-a sunat să împărtăşească cu noi emoţiile „calde” ale victoriei a fost cu adevărat un moment special. Am rugat-o, când timpul îi va permite, să-mi acorde un interviu şi nu mică mi-a fost mirarea când Petruţa, proaspăt ajunsă în ţară cu medalia de AUR primită la Toronto, Canada, m-a onorat cu un apel video pentru discuţii.

Claudia Semciuc: *Domnişoară Petruţa Olariu, încep prin a vă felicita, încă o dată, pentru multiplele medalii de aur obţinute la Campionatul Mondial de Canotaj U19 din Canada, dar şi la Campionatul European de Juniori din Polonia! Cum aţi reuşit să obţineţi aceste rezultate excepţionale?*

Petruţa Olariu: Aceste rezultate au fost obţinute prin voia lui Dumnezeu, care a îngăduit să am abilităţi pentru a deveni canotoare, şi prin foarte multă muncă. O muncă titanică a mea, a colegilor, a tuturor antrenorilor, a părinţilor pentru a mă creşte sănătos, a fostului profesor de sport, a tuturor oamenilor care „au

(Continuare la pagina 15)

Interviuri realizate de ***Claudia SEMCIUC***

„Blockpost” – premieră teatrală româno-ucraineană la Timişoara

În oraşul de pe malul Begăi, s-a jucat prima piesă de teatru româno-ucraineană, la Teatrul German de Stat din Timişoara. Premiera „Blockpost” a avut loc la data de 6 noiembrie a.c., fiind o producţie a Fundaţiei Culturale ARMEDIA şi a Asociaţiei FAINA UA, realizată în parteneriat cu Facultatea de Muzică şi Teatru din cadrul Universităţii de Vest din Timişoara. Spectacolul a adus în atenţia publicului începutul războiului din ţara vecină, Ucraina. Piesa de teatru a fost jucată în limba română, dar cu subtitrare în ucraineană, pentru a putea fi înţeleasă şi de refugiaţii ucraineni, prezenţi într-un număr mare la spectacol.

,,A fost o piesă de teatru care ne-a amintit de momentele grele, precum începutul războiului, m-am regăsit în această scenetă, totul era un haos, bombardamente, vuietul rachetelor, sunetul asurzitor al sirenelor, iar nouă nu ne venea să credem că este posibil să fim invadaţi de vecinii noştri, de ruşi. Sufăr pentru ţara mea, pentru tot ce am lăsat în urmă şi sper să mă întorc acasă sub un cer senin, aşa cum am găsit aici, în România. Mulţumim timişorenilor, mulţumim Uniunii Ucrainenilor din România, care continuă să ne sprijine chiar dacă a trecut atâta timp, iar voi, ucrainenii din Timişoara, sunteţi o parte din familia mea şi veţi rămâne în sufletul nostru mereu”, a susţinut cu lacrimi în ochi Ana din Kiev.

Din partea Filialei Timiş a Uniunii Ucrainenilor din România, au luat parte membrii Comitetului acesteia, însoţiţi de preşedintele ei, prof. Maria Szabo-Condrei, care a declarat: ,,A fost emoţionant să vedem cum într-o clipă lucrurile din viaţa de zi cu zi se schimbă, am văzut multă tristeţe şi durere care ne marchează şi pe noi. Alături de refugiaţii prezenţi la vizionarea acestei piese de teatru, am simţit că ne regăsim printre ei şi ne doare foarte tare ceea ce se întâmplă în Ucraina. În ceea ce priveşte piesa, aceasta a fost foarte bine jucată, reflectând atmosfera din împrejurimea Kievului şi din Bucea, ceea ce ne-a transmis că agresiunea rusă asupra Ucrainei este dură, urâtă, iar, în secolul XXI, în aceste momente când ţara vecină vrea să-şi decidă viitorul şi parcursul european, acest drum este umbrit de război, şi preţul este foarte mare. Ne dorim ca acest spectacol să fie vizionat şi în alte părţi ale ţării, astfel încât oamenii să conştientizeze şi să pună capăt dezinformării propagandei ruseşti care influenţează din păcate o anumită categorie a societăţii”.

Din distribuţia piesei de teatru ,,Blockpost”, au făcut parte: Luca Şandor, Benone Viziteu, Flavius Hudişteanu, Darie Doklean, Ariana Harşani, Marius Caraiman, Nadina Druţa, Diana Niţu, Andrei Zgăbaia, Cătălin Kopandi. Pentru a putea fi pusă în scenă, o parte din echipa artistică a venit special din Ucraina, pentru a lucra cu tinerii artişti. A fost prezent autorul piesei de teatru, Anton Nesmiyanov, absolvent al Academiei Naţionale de Artă şi Arhitectură din Ucraina, specializându-se în scenografie. Acesta a lucrat ca scenograf în teatre din întreaga Ucrainã, fiind, în acelaşi timp, şi un jurnalist care se ocupă de cultură şi probleme sociale. De asemenea, este poet şi compozitor, a scris opere dramatice, precum şi un ghid pentru studenţi, intitulat „Scenografie pentru începători”. Aflat în oraşul de pe malul Begăi, la premiera spectacolului de teatru, acesta a susţinut următoarele: ,,În zilele acelea, cu toţii eram dominaţi de frică şi am simţit că trebuie să scriu despre emoţiile mele şi ale celorlalţi ucraineni cu care am vorbit şi despre ceea ce aceşti oameni au făcut în acele momente îngrozitoare. Mesajul este universal, considerăm viaţa de zi cu zi o normalitate, dar totul este fragil şi se poate schimba într-o clipă”.

Regizorul Oleksandr Stepantsov a fost cel care s-a ocupat personal de punerea în scenă a textului modern. El are o bogată experienţă în teatru şi este, totodată, profesor de actorie. În prezent, regizează la prestigiosul Teatru Naţional Academic ,,Lesea Ukrainka”, unde a contribuit cu viziunea sa creativă în ultimele cinci sezoane. ,,Acest spectacol este un mesaj de strigăt al poporului ucrainean legat de ceea ce se întâmplă, mă refer la invazia rusă. Prin acest mod, vrem ca lumea întreagă să înţeleagă ceea ce se petrece în ţara noastră”, a conchis regizorul Oleksandr Stepantsov din Ucraina.

Scenografia a fost realizată de Olena Drobna, care deţine un palmares de 80 de producţii realizate în Ucraina, Germania şi Canada. Actualmente ocupă funcţia de scenograf-şef la Teatrul Naţional Academic ,,Lesea Ukrainka” din Kiev. Traducerea textului a fost semnată de Lyudmyla Ganzha şi Olha Botnarciuk.

„Blockpost” a fost inspirată din realităţi dureroase şi din experienţe personale, aceasta reuşind să capteze esenţa suferinţei şi a curajului într-un mod accesibil şi emoţionant. Conform declaraţiei lui Oleh Vergelis, jurnalist, critic de teatru şi scriitor ucrainean, unicitatea acestui proiect teatral constă în faptul că este, în esenţă, prima abordare scenică a teatrului ucrainean asupra temei tragice din data de 24 februarie 2022, ziua în care a început invazia la scară largă a Rusiei în Ucraina.

Mihaela BUMBUC

PETRUŢA OLARIU, tânăra sportivă, membră a Uniunii Ucrainenilor din România, campioana Europei şi a lumii întregi la canotaj

(Urmare de la pagina 14)

gravitat” în jurul meu. Pentru mine a fi campioana lumii este un vis împlinit! Vă mulţumesc pentru felicitări, pentru că de-a lungul timpului aţi fost alături de noi, sportivii botoşăneni, pentru că la început de drum dumneavoastră, domnul profesor Victor Semciuc şi Uniunea Ucrainenilor din România aţi fost în acelaşi registru optimist şi ne-aţi transmis că aveţi încredere în noi. Chiar, ţineţi minte?! În 2022, aţi fost la mine acasă, l-aţi solicitat pe campionul Mugurel Semciuc pentru a mă suna, în Ajun de Crăciun, pe telefonul lui Moş Crăciun. Moşul, în numele canotorului campion, mi-a făcut cadou o pereche de adidaşi norocoşi la competiţii şi antrenamente, cu alte cuvinte m-a motivat, m-a inspirat, iar dumneavoastră mi-aţi spus să ţin minte că oricât de greu mi-ar fi, dacă muncesc şi îmi doresc cu adevărat să ajung campioană voi ajunge şi... am ajuns!

C.S.: *Petruţa, vă rog să ne împărtăşiţi câteva dintre rezultatele dumneavoastră!*

P.O.: Vă spun doar rezultatele din ultimele luni, pentru că v-aş antrena răbdarea dacă vă povestesc ce am făcut la toate competiţiile din ultimul an. Acestea sunt: medalie de argint în proba de simplu la Regata Internaţională „Paolo d’Aloja” din Italia, argint la dublu rame la aceeaşi competiţie. La Campionatul Naţional de Viteză Canotaj, am obţinut aur la patru rame, iar această vară mi-a mai adus tot la acest campionat naţional şi un aur la patru vâsle. Campionatul European de Juniori din Polonia a venit tot cu un aur în patru rame şi încă o medalie de aur la 8+1.

C.S.: *Cred că niciodată nu am avut privilegiul, la vreun interviu, să aud în direct de atâtea ori sintagma „medalie de aur” şi vă mărturisesc că emoţiile mă copleşesc. Spuneţi-mi, cum a reacţionat familia în faţa unor asemenea rezultate?*

P.O.: Vă voi trimite o fotografie pe care am primit-o în ziua competiţiei de acasă, imaginile vorbesc de la sine. Mama a amenajat „un colţ al medaliilor”, iar sora mea, îmbrăcată festiv, îmi cânta imnul de acolo, îndemnându-mă să-i aduc acasă cea mai râvnită medalie a lumii. Vă daţi seama că după ce am câştigat-o au împletit zâmbete cu lacrimi de fericire. Sunt tot ce am mai scump şi îi iubesc enorm, doresc să fiu un exemplu pentru fraţii mei mai mici.

C.S.: *Despre antrenorii care v-au îndrumat paşii spre atâtea victorii ce ne puteţi spune?*

P.O: Pe domnii antrenori îi iubesc! Ei sunt părinţii mei în sport, în canotaj, în tot ceea ce înseamnă paşi spre a deveni campioană. Sunt părinţii mei „profesionali”, dacă îmi permiteţi exprimarea. Familia Bulie din Botoşani s-a implicat enorm, la fel şi antrenorii de la lot, în egală măsură şi doamna canotajului românesc, Elisabeta Lipă.

Le mulţumesc tuturor şi vă mulţumesc celor care aţi rezonat cu noi! Vouă vă dau în dar medalia mea!

Postul Crăciunului

Pe parcursul unui an bisericesc, Biserica Ortodoxă a rânduit patru perioade de post spre curățirea sufletului și a trupului. Avem, așadar, Postul Mare, care durează șapte săptămâni și care culminează cu Învierea Domnului. Ținem acest post pentru a ne întâlni și noi cu Domnul Înviat. Urmează postul ce precede marele praznic al Adormirii Maicii Domnului, care durează doar două săptămâni, perioadă de-a lungul căreia ne pregătim să știm cum să o cinstim pe Maica Vieții, care, întru adormire, nu a părăsit lumea. Postul Sfinților Apostoli Petru și Pavel, durata căruia este variabilă în funcție de data Paștilor și prin care post ne pregătim și noi să fim mărturisitori și apărători ai credinței celei adevărate. Și avem postul dinaintea Nașterii Domnului, cu o durată de 40 de zile, o perioadă în care suntem chemați la pregătirea statutului de copil al lui Dumnezeu. În Biserica Ortodoxă Ucraineană, Postul Crăciunului începe la data de 28 noiembrie și se termină în ziua de 7 ianuarie, atunci când prăznuim Nașterea Domnului Hristos.

Luna decembrie este pentru noi, ucrainenii ortodocși, o lună de post. O lună de zile în care biserica ne cheamă la curățire, pentru a primi și a sărbători Marele Praznic, așa cum

strămoșii noștri îl așteptau cândva, având în vedere pregătirea sufletului, iar, mai apoi, pe cea a trupului. Pentru cei mai mulți dintre noi, decembrie este luna cadourilor, a dăruirii, a făptuirii faptelor de milostenie. Este bine să ne gândim la cadouri și daruri chiar și pentru cei apropiați sau mai îndepărtați de noi, pentru că fapta bună este parte a postului duhovnicesc. Pentru alții, decembrie este ultima lună a anului, în care încearcă să-și facă bilanțul și să constate ce au făcut și cât le mai rămâne de făcut. Pentru o altă categorie de semeni, decembrie este luna profitului material, datorită faptului că se cumpără și se vinde mai mult în această perioadă, iar târgurile sunt mereu pline de oameni. Pentru cei aflați în suferințe și boli, este perioada în care mai crește speranța, crește optimismul sosirii unor zile mai bune. Pentru mine personal și pentru cei mai mulți dintre credincioșii pe care-i păstoresc, decembrie este o perioadă de post și de înmulțire a rugăciunilor particulare și de obște pe care le săvârșim în biserică atât duminica, cât și în zilele lucrătoare. Această perioadă din an seamănă cu perioada dinaintea Paștilor, cu diferența că acest post este unul al bucuriei Nașterii Pruncului Sfânt, pe când Postul Paștilor este un post care amintește de Sfintele Pătimiri ale Domnului, suferite înainte de răstignire, de îngropare și de învierea Sa. Dincolo de încercarea fiecăruia dintre noi de a ține, după puterile noastre, acest post al Crăciunului, dincolo de străduința fiecăruia de a înmulți faptele bune, faptele de milostenie, am o enormă bucurie duhovnicească atunci când ajung vinerea la biserică, pentru a săvârși cele rânduite, și constat că înăuntru este deja un număr mare de credincioși care vin și cu o oră mai devreme, pentru a se ruga. Credincioșii își pleacă genunchii și se roagă Bunului Dumnezeu, pentru a ne milui pe noi toți și lumea întreagă.

Mântuitorul Hristos ne spune într-o parabolă că un împărat a invitat oaspeți la nunta fiului său (Mt. 22). Cum însă aceștia n-au vrut să vină, el i-a adunat pe toți nevoiașii de pe drumuri și i-a silit să intre toți la ospăț. Dar văzând că unul din ei nu purta haină de nuntaș, l-a dat afară și l-a pedepsit. La suprafață, întâmplarea pare de domeniul absurdului: de vreme ce omul se pomenise luat pe sus, pe nepregătite, și adus cu sila, cum de i se pretindea haină de sărbătoare? În realitate, împăratul i se uitase în suflet și constatase că, deși i se făcuse o mare și neașteptată cinste, omul se mulțumea să mănânce și să bea fără ca inima lui să participe la bucuria casei. Aceasta înseamnă că, pe lângă veșmântul nou, sărbătoresc, materialnic, făcut pentru trup, există și un veșmânt al sufletului, menit să-i asigure omului participarea la sărbătoarea lăuntrică.

Așa cred că se pregătesc o bună parte din creștinii noștri pentru Ospățul sărbătoresc din ziua Crăciunului. Din păcate, există încă destui creștini care cred că sărbătorile de iarnă se reduc la un pom împodobit, la sarmale, cârnați și băutură, uitând că înaintea ospățului de acasă li se oferă ospățul euharistic, al sfintei cuminecături, care este incomparabil mai important decât belșugul de bucate. Postul nu este un scop în sine, ci mijlocul prin care sufletul leapădă din el povara păcatelor și se primenește prin pocăință, mărturisire și faptă bună. Postul cuprinde în el nu numai renunțare, ci și o bucurie a renunțării, ca o pregustare a bucuriei finale.

Pr. dr. Ioan IURCEA

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în paginile *Curierului ucrainean* revine, în exclusivitate, autorilor.

Redacţia nu-şi asumă obligaţiile legate de conţinutul materialelor şi nu returnează articolele nepublicate.

CURIERUL UCRAINEAN

Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, Bucureşti
Telefon: 021.222.0724,
Tel./fax: 021.222.0737
E-mail:
curierul.ucrainean@uur.ro

Redactor-şef:
Ioan Herbil

Redactor:
Ştefania Pietreanu

Tehnoredactare şi culegere:
Ştefania Pietreanu

Tiparul executat la

Tipografia
„RCR PRINT”
ISSN 1223-5210